

ELECTA

OVIDIO,

EX TIBULLO,

594 ET X. 11. 60

PROPERTIO,

Ufui Scholæ Etonensis.

L O N D I N I,

Impensis T. Newborough ad insigne
Pilæ aureæ in Cœmeterio D. Pauli; &
Joann. Slatter Etonæ, MDCXCVII.

296-13

PRÆFATIO.

PAUCIS abhinc annis, quædam ex iisdem
poëtis Decerpta prælo dedi. Et tum qui-
dem temporis, quia nostris solummodo usi-
bus, (licet aliter in fronte secundæ Editionis in-
vito me narratum sit;) idque tentamenti gratiâ
proposueram, nihil omnino præfandum existimaui.
Nunc verò, postquam rem totam ita dispositam at-
que destinatam habeo, ut nihil magnopere mutatum
iri in posterum videatur; quumque fieri possit, ut ad
plures aliquando dimanet eorundem libellorum in
scholis Grammaticis usus, quam in istis secutus sum
rationem non pigebit strictim lectoribus recensere.

Antiqua, Casta, Brevia, Elegiaca volui, ut
Et in Decerptis. Et eorum quidem nihil pænite-
bat: sed ita res postulabat, ut quicquid ex Ovi-
dii Fastis, quorum sc. alibi in schola nostra usus
erat futurus, in istum libellum decerpseram, jam
esset omittendum. Quum igitur totum negotium
denuo ad cogitationem revocâssem, duos pro uno
statui faciendos libellos, huncce quidem breviori-
bus, illum verò mox dandum longiusculis poem-
aticis.

In Ovidio secutus eram antehac Editionem
N. Heinsii, optimam sanè, non eam tamen, quam
voluit potuitque Heinsius; qui properationem
fassus secundas curas pollicebatur. Nunc igitur
Textum reformavi ex editionum collatione, ali-
quando

PRÆFATIO.

quando ab Heinsio abiens, plerumque tamen illius legens vestigia etiam ubi ab editione Heinſiana diſſentio, quippe quæ multis in locis contra ipſius Heinsii mentem formata videatur. Ubi opus viſum eſt Notas adjeci lectionibus probandis, ſed parce; nam plerumque res per ſe clara fuerat. Ibidem admonui, ſi quid Heinsius in textum ex ſua conjectura, quantumvis bona, amiſerat: & noſtras aliquot conjecturas addidi. Ejusdem modi ſunt, quas habes, ad Tibullum ac Propertium notæ.

In illis quoque textui adhibitum eſt examen, collatis aliquot editionibus, quæque tranſpoſita erant, in ſuum ordinem reſtituta: cujus facti, quia malum inveteraverat, deſenſionem aliquam perſcripſi. Pueri, fateor, iſta non intelligent maximam partem; ut nec alia quædam ad Criticen ſpectantia. Sed aliis, cur à vulgatiſſimis libris alicubi reſeſſum eſt, rationem eſſe reddendam ratus ſum: Neque volui abjicere, quæ in mentem, ut ſit, veniebant inter conſerendas editiones: neſciebam enim, an futurum eſſet olim aliquando otium auctores iſtos totos ad uſus publicos aliquantenus emendandi.

Cæterum, Notæ demonſtrant pueris Poëticas hiſtorias, quoad vulgata apud nos Diſtionaria deſiciunt, aut errant: Plura ad inertiam patrociniæ nolui. Sed & locorum paucorum ſententiam docent, in quibus falſi fuerunt interpretes; quorum tamen tacita ſunt nomina.

E X

OVIDIO.

Dicebam, Medicare tuos desiste capillos.
Tingere quam possis, jam tibi nulla coma est.
At, si passa fores, quid erat spatiosius illis?

Contigerant imum, qua patet usque, latus.

5 Quid, quod erant tenues, & quos ornare timeres;
Vela colorati qualia Seres habent?

Vel pede quod gracili deducit aranea filum,

Cum leve desertâ sub trabe necit opus?

Nec tamen ater erat, nec erat tamen aureus illis,

10 Sed, quamvis neuter, mistus uterque color.

Qualem clivosa madidis in vallibus Idæ

Ardua ¹ derepto cortice cedrus habet.

Adde, quod & dociles, & centum flexibus apti,

Et tibi nullius causâ doloris erant.

¹ Pro direpto fecit N. Heinsius ex cod. Puteanco. Sed maluit derepta: quia in opt. cod. Palatino legerat directa. Ego vero illinc excudi debere credo destrecta: præsertim cum versu ab hoc septimo ista vox derepta nobis recurrat.

B

Non

- 15 Non acus abruptit, non vallis pectinis, illos :
 Ornatrix tuto corpore semper erat.
 Ante meos sæpe est oculos ornata ; nec unquam
 Brachia dereptâ faucia fecit acu.
 Sæpe etiam, nondum digestis mane capillis,
 20 Purpureo jacuit semisupina toro.
 Tum quoque erat neglecta decens : ut Threcia Baccho
 Cum temere in viridi gramine lassâ jacet.
 Cum graciles essent tamen, & lanuginis instar ;
 Heu mala vexatæ quanta tulere comæ !
 25 Quam se præbuerant ferro patienter & igni ;
 Ut fieret torto flexilis orbe sinus !
 Clamabam, Scelus est, istos scelus urere crines.
 Sponte decent : capiti, ferrea, parce tuo.
 Viti procul hinc remove. non est qui debeat uri ;
 30 Erudit admotas ipse capillus acus.
 Formosæ periere comæ : quas vellet Apollo,
 Quas vellet capiti Bacchus inesse suo.
 Illis contulerim, quas quondam nuda ¹ Dione
 Pingitur humentis sustinuisse manu.
 35 Quid male dispositos quereris periisse capillos ?
 Quid speculum mæstâ ponis, inepta, manu ?
 Non bene consuetis à te spectaris ocellis.
 Ut placeas, debes immemor esse tui.
 Non te cantatæ læserunt pellicis herba ;
 40 Non anus Harmoniâ perfida lavit aquâ.
 Nec tibi vis morbi nocuit ; (procul omen abesto
 Nec minuit densas invida lingua comas.

¹ Venus, ab Apelle picta, è mari emergens, quam
 canit ἀνὰ θυμὸν.

Facta manu culpâque tuâ dispendia sentis.

Ipsa dabas capiti mista venena tuo.

45 Nunc tibi captivos mittet Germania crines :

Culta triumphatæ munere gentis eris.

O quam sæpe, comas aliquo mirante, rubebis ;

Et dices, Emtâ nunc ego merce probor !

Nescio quam pro me laudat nunc iste ' Sygambam ;

50 Fama tamen memini cum fuit ista mei.

Me miserum ! lacrymas male continet ; oraque dextra

Protegit, ingenuas picta rubore genas.

Sustinet antiquos gremio spectare capillos,

(Hei mihi !) non illo munera digna loco.

55 Collige cum vultu mentem. reparabile damnum est.

Postmodo nativâ conspiciere comâ.

2 Germanam. Germaniæ populus, Sygambri.

- Quid mihi, Livor edax, ignavos objicis annos :
 Ingeniique vocas carmen inertis opus ?
 Non me more patrum, dum strenua sustinet atas,
 60 Præmia militiæ pulverulenta sequi :
 Nec me verbosas leges ediscere : nec me
 Ingrato vocem prostituisse foro.
 Mortale est, quod quæris, opus. mihi fama perennis
 Quæritur : in toto semper ut orbe canar.
 65 Vivet Mæonides, Tenedos dum stabit & Ide ;
 Dum rapidas Simoïs in mare volvet aquas.
 Vivet & Ascræus, dum multis uva tumebit ;
 Dum cadet incurva falce resecta Ceres.
 Battiades semper toto cantabitur orbe ;
 70 Quamvis ingenio non valet, arte valet.
 Nulla Sophoclèo veniet jactura cothurno.
 Cum Sole & Luna semper Aratus erit.
 Dum fallax servus, durus pater, improba lena
 Vivent, dum meretrix blanda ; Menandros erit
 75 Ennius arte carens, animosique Accius oris,
 Casurum nullo tempore nomen habent.
 Varronem primamque ratem quæ nesciat ætas,
 Aureaque Æsonio terga petita duci ?

1 Callimachus Cyrenensis, à Batto Cyrenarum conditus
 genus ducens ; neque enim filius, ut Suidas narrat.
 Callimachus ipse Epigrammate 26. Callimachum
 patrem, Callimachum quoque avum fuisse : ὃ Στράβων
 λέγει δὲ ἡ Κυρήνη κλίσμα Βάττου· πρῶτον δὲ τὸ
 ἑαυτοῦ φάσκει Καλλιμάχος.

2 Atacinum.

Carmina sublimis tunc sunt peritura Lucreti,
 80 Exitio terras cum dabit una dies.
 Tityrus, & segetes, Æneïaque arma legentur;
 Roma, triumphati dum caput orbis eris.
 Donec erunt ignes arcusque Cupidinis arma,
 Discentur numeri, culte Tibulle, tui.
 85 Gallus & Hesperii, & Gallus notus Eois,
 Et sua cum Gallo nota Lycoris erit.
 Ergo, cum silices, cum dens patientis aratri,
 Depereant ævo, carmina morte carent.
 Cedant carminibus Reges, Regumque triumphi:
 90 Cedat & auriferi ripa beata Tagi.
 Vilia miretur vulgus. mihi flavus Apollo
 Pocula Castaliâ plena ministret aquâ.
 Sustineamque comâ metuentem frigora myrtum:
 Atque à sollicito multus amante legar.
 95 Pascitur in vivis Livor: post fata quiescit.
 Tunc suus ex merito quemque tuetur honos.
 Ergo, etiam cum me supremus adederit ignis,
 Vivam, parsque mei magna superstes erit.

- 100 **P**Sittacus, Eois imitatrix ales ab Indis,
 • Occidit. exequias ite frequenter aves.
 Ite, pia volucres; & plangite pectora pennis;
 Et rigido teneras ungue notate genas.
 Horrida pro mœstis lanietur pluma capillis:
 Pro longâ resonent carmina vestra tubâ.
 105 Quid scelus Ismarîi quereris, Philomela, tyranni?
 Expleta est annis ista querela suis.
 Alitis in rarâ miserum ¹ devertite funus.
 Magna, sed antiqui causa doloris Itys.
 Omnes, quæ liquido libratis in aëre cursus;
 110 Tu tamen ante alias, turtur amice, dolo.
 Plena fuit vobis omni concordia vitâ,
 Et stetit ad finem longa tenaxque fides.
 Quod fuit Argolico juvenis ² Phocæus Orestæ;
 Hoc tibi, dum licuit, Psittace, turtur erat.
 115 Quid tamen ista fides? quid rari forma coloris?
 Quid vox mutandis ingeniosa sonis?
 Quid juvat, ut datus es, nostræ placuisse puellæ?
 Infelix avium gloria, nempe jaces.
 Tu poteras fragiles pennas hebetare smaragdos,
 120 Tincta gerens rubro Punica rostra croco.
 Non fuit in terris vocum simulacior ales:
 Reddebas blaso tam bene verba sono.

¹ *Leg. devertere Heins.*

² *Pylades.*

Raptus es invidia. non tu fera bella movebas :

Garrulus, & placidæ pacis amator eras.

125 Ecce, coturnices inter sua prælia vivunt :

Forſitan & fiant inde frequenter anus.

Plenus eras minimo : nec præ ſermonis amore

In multos poteras ora vacare cibos.

Nux erat eſca tibi, cauſæque papavera ſomni :

130 Pellebatque ſitim ſimplicis humor aqua.

Vivit edax vultur, ducenſque per aëra gyros

Miluus, & pluviæ graculus auctor aqua.

Vivit & armiferæ cornix inviſa Minervæ ;

Illa quidem ſæclis vix moritura novem.

135 Occidit ille loquax, humanæ vocis imago,

Pſittacus, extremo munus ab orbe datum.

Optima prima fere manibus rapiuntur avaris ;

Implentur numeris deteriora ſuis.

Triftia Phyllacidæ Therſites funera vidit :

140 Jamque cinis, vivis fratribus, Hector erat.

Quid referam timidæ pro te pia vota puellæ ;

Vota procelloſo per mare rapta Noto ?

Septima lux aderat, non exhibitura ſequentem :

Et ſtabat vacuâ jam tibi Parca colo.

145 Nec tamen ignavo ſtupuerunt verba palato.

Clamavit moriens lingua, Corinna, vale.

Colle ſub Elyſio nigrâ nemus ilice frondens,

Udaque perpetuo gramine terra, viret.

Si qua fides dubiis ; volucrum locus ille piarum

150 Dicitur, obſcœnæ quo prohibentur aves.

Illic innocui late pascuntur olores:

Et vivax Phoenix, unica semper avis.

Spectat & ipsa suas ales Junonia pennas:

Oscula dat cupido blanda columba mari.

¹⁵⁵ Psittacus has inter, nemorali sede receptus,

Convertit volucres in sua verba pias.

Ossa tegit tumulus: tumulus pro corpore parvus:

Quo lapis exiguus par sibi carmen habet.

[Colligor ex ipso dominæ placuisse sepulcro.

¹⁶⁰ Ora fuere mihi plus ave docta loqui.]

! Pavo.

Prima malas docuit, mirantibus æquoris undis,
Peliaco¹ pinus vertice cæsa vias:

Quæ concurrentes inter temeraria² cautes

Conspiciam fulvo vellere vexit ovem.

165 O utinam, remo ne quis freta longa moveret,

us: Argo funestas pressa bibisset aquas!

Ecce fugit notumque torum sociosque Penates,

Fallacesque vias ire Corinna parat.

Quid tibi (me miserum!) Zephyros Eurosque timebo,

170 Et gelidum Borean, egelidumque Notum?

Non illic urbes, non tu mirabere sylvas.

Una est injusti cæcula forma maris.

Nec medius tenues conchas pictosve lapillos

Pontus habet: bibuli littoris illa mora est.

175 Littora marmoreis pedibus signanda, puellæ.

Hactenus est tutum: cætera cæca via est.

³ Et vobis alii ventorum prælia narrent;

Quas Scylla infestet, quasve Charybdis aquas:

Et quibus emineant violenta Ceraunia saxis:

180 Quo lateant Syrtes, quove Malæa sinu.

Hæc alii referant, at vos, quod quisque loquentur,

Credite: credenti nulla procella nocet.

Sero respicitur tellus, ubi fune soluto

Currit in immensum panda carina salum.

185 Navita sollicitus jam ventos horret iniquos,

Et prope tam letum, quam prope cernit aquam.

¹ Argo, navis.

² Symplegadas.

³ Leg. At cum Heins.

Quid si concussas Triton exasperet undas?

Quam tibi nunc toto nullus in ore color!

Tum generosa voces fecunda sidera Leda:

190 Et, Felix, dicas, quam sua terra tenet!

Tutius est fovisse torum; legisse libellos;

Threïciam digitis increpuisse lyram.

At, si vana ferunt volucres mea dicta procellæ,

Æqua tamen puppi sit Galatea tuæ.

195 Vestrum crimen erit talis jactura puellæ,

Nereïdesque deæ, Nereïdumque pater.

Vade memor nostri, vento reditura secundo.

Impleat illa tuos fortior aura sinus.

Tum mare in hæc magnus proclinet littora Nereus:

200 Huc venti spirent: huc agat æstus aquas.

Ipsa roges, Zephyri veniant in lintea soli:

Ipsa tuâ moveas turgida vela manu.

Primus ego aspiciam notam de littore pinum;

Et dicam, Nostros advehit illa Deos.

205 Excipiamque humeris, & multa sine ordine carpam

Oscula. pro reditu victima vota cadet.

Inque tori formam molles sternentur arenæ:

Et tumulus mensæ quilibet instar erit.

Illic apposito narrabis multa Lyæo,

210 Pæne sit ut mediis obruta navis aquis:

Dumque ad me properas, nec iniquæ tempora noctis

Nec te præcipites extimuisse Notos.

Omnia pro veris credam, sint ficta licebit.

Cur ego non votis blandiar ipse meis?

215 Hæc mihi quamprimum cœlo nitidissimus alto

Lucifer admisso tempora portet equo.

MEmnona si mater, mater ploravit Achillem,
 Et tangunt magnas tristia fata Deas;
 Flebilis indignos Elegeia solve capillos.

220 Ah nimis ex vero nunc tibi nomen erit!

Ille tui vates operis, tua fama Tibullus
 Ardet in extructo corpus inane rogo.

Ecce, puer Veneris fert eversamque pharetram,
 Et fractos arcus, & sine luce facem.

225 Aspice, demissis ut eat miserabilis alis;

Pectoraque infesta tundat aperta manu.

Excipiant sparsi lacrymas per colla capilli,

Oraque singultu concurrente sonant.

Fratris in Aeneæ sic illum funere dicunt

230 Egressum testis, pulcher Iule, tuis.

Nec minus est confusa Venus moriente Tibullo,

Quam 'juveni rapit cum ferus inguen aper.

At sacri vates, & Divum cura vocatur:

Sunt etiam, qui nos nunten habere putent.

235 Scilicet omne sacrum mors importuna profanat:

Omnibus obscuras injicit illa manus.

Quid pater Ismario, quid mater profuit, Orpheo?

Carmine quid victas obstupuisse feras?

Ælinon in sylvis idem pater, Ælinon, altis

240 Dicitur invitâ concinuisse lyrâ.

Adjice Mæoniden, à quo, ceu fonte perenni,

Vatum Périis ora rigantur aquis;

1 Adonidi.

- Hunc quoque summa dies nigro submersit Averno.
 Diffugiunt avidos carmina sola rogos.
 245 Durat opus vatum Trojani fama laboris,
 Tardaque nocturno¹ tela retexta dolo.
 Sic Nemesis longum, sic Delia nomen habebunt;
 Altera cura recens, altera primus amor.

• • •

- Cum rapiant mala fata bonos (ignoscite fasso)
 250 Sollicitor nullos esse putare Deos.
 Vive pius; moriere pius. cole sacra; colentem
 Mors gravis à templis in cava busta trahet.
 Carminibus confide bonis. jacet ecce Tibullus.
 Vix manet è tanto parva quod urna capit.
 255 Tene, sacer Vates, flammæ rapuere rogales;
 Pectoribus pasci nec timuere tuis?
 Aurea sanctorum potuissent templa Deorum
 Urere, quæ tantum sustinuerunt nefas.
 Avertit vultus Erycis quæ possidet arces.
 260 Sunt quoque, qui lacrymas continuisse negent.
 Sed tamen hoc melius, quam si Phæacia tellus
 Ignotum vili supposuisset humo.
 Hic certè manibus fugientis pressit ocellos
 Mater; & in cineres ultima dona tulit:
 265 Hic soror in partem misera cum matre doloris
 Venit, inornatas dilaniata comas.

---

¹ Penelope. i. e. Odyssæa durat.

• • •

Si tamen è nobis aliquid, nisi nomen & umbra,
Restat; in Elysiâ valle Tibullus erit.

Obvius huic venies hedera juvenilia cinctus

70 Tempora cum Calvo, docte Catulle, tuo.

Tu quoque (si falsum temerati crimen ¹ amici)
Sanguinis atque animæ prodige Galle tuæ.

His comes umbra tua est; si quid modo corporis
umbra est.

Auxisti numeros, culte Tibulle, pios.

75 Ossa quieta, precor, tutâ requiescite in urnâ:

Et sit humus cineri non onerosa tuo.

---

¹ *Cæsaris.*

- Cum mihi pomiferis conjux foret orta Faliscis
¹ Mœnia contigimus victa, Camille, tibi.
 Casta sacerdotes Junoni festa parabant,
 280 Et celebres ludos, indigenamque bovem.
 Grande moræ pretium, ritus cognoscere: quamvis
 Difficilis clivis huc via præbet iter.
 Stat vetus, & densâ prænubilus arbore lucus.
 Aspice; concedes numen inesse loco.
 285 Accipit ara preces, votivaque thura piorum;
 Ara per antiquas facta sine arte manus.
² Hinc ubi præsonuit sollenni tibia cantu;
 It per velatas annua pompa vias.
 Ducuntur niveæ populo plaudente juvenæ,
 290 Quas aluit campis herba Falisca suis:
 Et vituli nondum metuendâ fronte minaces;
 Et minor ex humili victima porcus harâ:
 Duxque gregis cornu per tempora dura recurvo.
 Invisa est dominæ sola capella Dex.
 295 Illius indicio sylvis inventa sub altis
 Dicitur inceptam destituisse fugam.
 Nunc quoque per pueros jaculis incessitur,³ index;
 Et pretium auctori vulneris ipsa datur.

¹ Urbem, Falerios.

² Huc legit Heinſ.

³ Capella, quæ Junonem Jovi prodidit eam persequentem
 in formâ cuculi, Bersman.

Ex OVIDIO.

I

Qua ventura Dea est, juvenes timidæque puellæ

Præverrunt latas veste jacente vias.

Virginei crines auro gemmaque premuntur :

Et tegit auratos palla superba pedes.

More patrum Graio velatæ vestibibus albis

Tradita supposito vertice sacra ferunt.

Ore favent populus tunc, cum venit aurea pompa :

Ipsa sacerdotes subsequiturque suas.

Argiva est pompa facies. Agamemnone cæso

Et scelus & patrias fugit Hælesus opes :

Jamque pererratis profugus terraque fretoque

Mœnia felici condidit alta manu.

Ille suos docuit Junonia sacra Faliscos.

Sint mihi, sint populo semper amica suo.

---

* Verbum non huc facit ; atque adeo conjiciebat Hein-
sius præsternunt, Mihi probabilius est prævelant, cùm
sit propius lectionibus veteribus.

- Quære novum vatem, tenerorum mater Amorum
 Raditur hic Elegis ultima meta meis ;
 315 Quos ego composui Peligni ruris alumnus :
 Nec me delicia dedecuerè tuæ.
 Si quid id est, usque à proavis vetus ¹ ordinis hære
 Non modo militiæ turbine factus eques.
 Mantua Virgilio gaudet, Verona Catullo :
 320 Pelignæ dicar gloria gentis ego.
 Quam sua libertas ad honesta coëgerat arma,
 Cum timuit ² socias anxia Roma manus.
 Atque aliquis spectans hospes Sulmonis aquosi
 Mœnia, qua campi jugera pauca tenent ;
 325 Quæ tantum, dicet, potuistis, ferre poetam,
 Quantulacunque estis, vos ego magna voco.
 Culte puer, puerique parens ³ Amathusia culti,
 Aurea de campo vellite signa meo.
 Corniger increpuit thyrso graviore ⁴ Lyæus :
 330 Pulsanda est magnis area major equis.
 Imbelles Elegi, genialis Musa, valete ;
 Post mea mansurum fata superstes opus.

¹ Equestris.

² Bello sociali, seu Marfico. Tangit Corfinii, quod genus caput, magnam isto bello gloriam. Istud enim, Italicæ nomine, imperii sui domicilium, atque adeo Italia pro Roma caput socii voluerunt, faciebantque. Apertur igitur subjunxit de Sulmone, secunda Pelignorum urbs. Atque aliquis spectans, &c.

³ Heinsius fecit Amathusia culti, pro mihi tempore longo ; cum libris aliquot variantibus unus haberet Amathuntia culta.

⁴ Ad quem spectat Tragedia.

ECce parat Cæsar domito, quod defuit, orbi
 Addere. nunc, Oriens ultime, noster eris.
 15 Parthe, dabis pœnas: Crassi gaudete sepulti,
 Signaque barbaricas non bene passa manus.
 ' Ultor adest; primisque ducem profitetur in armis:
 Bellaque non puero tractat agenda puer.
 Parcite natales, timidi, numerare Deorum:
 20 Cæsaribus virtus contigit ante diem.
 Ingenium cæleste suis velocius annis
 Surgit; & ignavæ fert male damna moræ.
 Parvus erat, manibusque duos Tiryntius angues
 25 Preffit: & in cunis jam Jove dignus erat.
 Nunc quoq; qui puer es, quantus tum, Bacche, fuisti,
 Cum timuit thyrsos India victa tuos!
 Auspiciis annisque ' patris puer arma movebis:
 Et vinces annis auspiciisque patris.
 Tale rudimentum tanto sub nomine debes;
 30 Nunc juvenum princeps, deinde future senum.
 Cum tibi sint ' fratres; fratres ulciscere læsos:
 Cumque pater tibi sit; jura tuere patris.
 Induit arma tibi genitor patriæque tuusque:
 Hostis ab invito ' regna parente rapit.

' Caius Cæsar, Agrippæ filius, Augusti adoptivus, Ori-
 enti præpositus, missus scilicet Armeniæ recipiendæ,
 quæ ad Parthos se subtraherat. Tunc autem ea ætate
 erat, ut comite rectore proficisceretur.

' Augusti; qui puer, aut pene puer ad arma accessit.

' Lucius & Agrippa.

' Armeniam.

- 355 Tu pia tela feres, sceleratas ille sagittas :
 Stabunt pro signis jusque piumque tuis.
 Vincuntur causâ Parthi; vincantur & armis.
 Eoas Latio dux meus addat opes.
 Marsque pater, Cæsarque pater, date numen eunti
 360 Nam Deus è vobis alter es, alter eris.
 Auguror en; vinctes: votivæque carmina reddam:
 Et magno nobis ore sonandus eris.
 Consistes; aciemque meis hortabere verbis.
 O desint animis ne mea verba tuis!
 365 Tergæque Parthorum, Romanaque pectora dicam
 Telæque, ab averso quæ jacet hostisequo.
 Qui fugis, ut vincas, quid victo, Parthe, relinque
 Parthe, malum jam nunc Mars tuus omen habet
 Ergo erit illa dies, qua tu, pulcherrime rerum,
 370 Quattuor in niveis aureis ibis equis?
 Ibunt ante duces onerati colla catenis;
 Ne possint tuti, quàm prius, esse fugâ.
 Spectabunt læti juvenes mistæque puellæ:
 Diffundetque animos omnibus ista dies.

Ita conjecit Heins. pro Quid.

- 75 **G**NOSSIS in ignotis amens errabat arenis,
 Qua brevis aquoreis Dia feritur aquis.
 Utque erat è somno tunica velata recincta,
 Nuda pedem, croceas irreligata comas;
 Thesea crudelem surdas clamabat ad undas,
 80 Indigno teneras imbre rigante genas.
 Clamabat, flebatque simul; sed utrumque decebat:
 Nec facta est lacrymis turpior illa suis.
 Jamque iterum tundens mollissima pectora palmis;
 Perfidus ille abiit: quid mihi fiet? ait,
 85 Quid mihi fiet? ait. sonuerunt cymbala toto
 Litore, & attonitè tympana pulsa manu.
 Excidit illa metu, rupitque novissima verba:
 Nullus in exanimi corpore sanguis erat.
 Ecce Mimallonides sparsis in terga capillis:
 90 Ecce leves Satyri prævia turba Dei:
 Ebrius ecce senex pando Silenus asello
 Vix sedet; & ¹ pressas continet arte jubar.
 Dum sequitur Bacchas, Bacchæ fugiuntque petuntque,
 Quadrupedem ferula dum malus urget eques;
 95 In caput aurito cecidit delapsus asello.
 Clamarunt Satyri, Surge age, surge, pater.
 Jam Deus è curru, quem summum texerat uvis,
 Tigribus adjunctis aurea lora dabat.
 Et color, & Theseus, & vox abièrè puellæ:
 100 Terque fugam petiit: terque retenta metu

¹ Pressas mavult Heinf.

- Horruit, ut steriles, agitat quas ventus, arisla:
Ut levis in madidâ canna palude tremit.
Cuideus, En adsum tibi cura fidelior, inquit:
Pone metum; Bacchi, Gnosias, uxor eris.
405 Munus habe cœlum: cœlo spectabile sidus
Sæpe reges dubiam Cressa Corona ratem.
Dixit; & è curru, ne tigres illa timeret,
Desilit: imposito cessit arena pedi.
Implicitamque sinu (neque enim pugnare valebat)
410 Abstulit: ut facile est omnia posse Deo.
Pars, Hymenæe, canunt: pars ¹ clamant, Evie evoe!
Sic coeunt sacro nupta Deusque toro.
-

¹ Idem hæc refinxit, proximè libris.

Dicitur Ægyptos caruisse juvantibus arva
Imbribus ; atque annos sicca fuisse novem.
415 Cum 'Thrasius Busirin adit, monstratque piari
Hospitis effuso sanguine posse Jovem.
Illi Busiris, Fies Jovis hostia primus,
Inquit : & Ægypto tu dabis hospes aquam.
Et Phalaris tauro violenti membra Perilli
420 Torruit. infelix imbuit auctor opus.
Justus uterque fuit. neque enim lex æquior ulla,
Quam necis artifices arte perire sua.

! Vates à Cypro.

- F**orma bonum fragile est. quantumque accedit ad
 annos,
 Fit minor; & spatio carpitur ipsa suo.
 425 Nec viola semper, nec hiantia lilla florent;
 Et riget amissa spina relicta rosa.
 Et tibi jam cani venient, formosæ, capilli:
 Jam venient rugæ, quæ tibi corpus arent.
 Jam molire animum, qui daret; & adstruere forma.
 430 Solus ad extremos permanet ille rogos.
 Nec levis, ingenuas pectus coluisse per artes,
 Cura sit; & linguas edidicisse duas.
 Non formosus erat, sed erat facundus Ulysses:
 Et tamen æquoreas torisit amore Deas:
-

² Calypsonem vult.

- EST prope purpureos colles florentis Hymetti
 Bons facer, & viridi cespite mollis humus.
 Sylva nemus non alta facit: tegit arbutus herbam:
 Ros maris, & lauri, nigraque myrtus olent.
 Nec densa foliis buxi, fragileque myrica,
 440 Nec tenues cytisi, cultaque pinus abest.
 Lenibus impulsæ Zephyris auræque salubri
 Tot generum frondes, herbaque summa, tremunt.
 Grata quies Cephælo. famulis canibusque relictis
 Lassus in hac juvenis sæpe resedit humo.
 445 Quoque meos relevés ætus, cantare solebat,
 Accipienda sinu, mobilis Aura, veni.
 Conjugis ad timidas aliquis male sedulus aures
 Auditos memori detulit ore sonos.
 Procris ut accepit nomen, quasi pellicis, Auræ;
 450 Excidit: & subito muta dolore fuit.
 Palluit, ut seræ, lectis de vite racemis,
 Palescunt frondes, quas nova læsit hiems;
 Quæque suos curvant matura Cydonia ramos;
 Cornaque adhuc nostris non satis apta cibis:
 455 Ut rediit animus, tenues à pectore vestes
 Rumpit, & indignas fauciat ungue genas.
 Nec mora; per medias passis suribunda capillis
 Evolat, ut thyrso concita Baccha, vias.
 Ut prope perventum; comites in valle relinquit.
 460 Ipsa nemus tacito clam pede fortis insit.
 Quid tibi mentis erat, cum sic male sana laterès,
 Procri? quis attoniti pectoris ardor erat?
 Jam jam venturam, quæcunque erat Aura, putabas
 Scilicet; atque oculis probra videnda tuis.
 465 Nunc venisse piget; neque enim deprendere velles:
 Nunc juvat. incertus pectora versat amor. Cre.

- Credere quæ jubeant, locus est, & nomen, & index,
 Et quia amans semper, quod timet, esse putat.
 Vidit ut oppressam vestigia corporis herbam;
 470 Pulsantur trepidi corde micante sinus.
 Jamque dies medius tenuous contraxerat umbras;
 Inque pari spatio vesper & ortus erant.
 Ecce redit Cephalus sylvis¹ Cyllenia proles,
 Oraque fontanâ fervida spargit aquâ.
 475 Anxia, Procri, lates. solitas jacet ille per herbas;
 Et, Zephyri molles, Auraque, dixit, ades.
 Ut patuit miseræ jucundus nominis error;
 Et mens, & rediit verus in ora color.
 Surgit; & appositas agitato corpore frondes
 480 Movit, in amplexus uxor itura viri.
 Ille feram sonuisse ratus, juveniliter arcus
 Corripit: in dextrâ tela fuere manu.
 Quid facis, infelix? non est fera: supprime tela.
 Me miserum! jaculo fixa puella tuo est.
 485 Hei mihi! conclamat, fixisti pectus amicum.
 Hic locus à Cephalo vulnera semper habet.
 Ante diem morior, sed nullâ pellice læsa:
 Hoc faciet positæ te mihi terra levem.
 Nomine suspectas jam spiritus exit in auras:
 490 Labor io! carâ lumina conde manu.
 Ille sinu dominæ morientia corpora mœsto
 Sustinet; & lacrymis vulnera sæva lavat.
 Exit, & incauto paulatim pectore lapsus,
 Excipitur miseri spiritus ore viri.

¹ Cyllenii dei, i. e. in Cyllene geniti: nempe Mercurii.

- 95 **T**Hesea Pirithoüs non tam sensisset amicum,
Si non infernas vivus adisset aquas.
Ut foret exemplum veri ' Phœxus amoris,
Fecerunt Furia, triftis Orefa, tua.
Si non Euryalus Rurulos cecidiffet in hoftes;
900 Hyrtacidæ Nifo gloria nulla foret.
Scilicet ut fulvum fpectatur in ignibus aurum,
Tempore fic duro eft infpicienda fides.
Dum juvat, & vultu ridet Fortuna fereno;
Indelibatas cuncta fequuntur opes.
905 At fimul intonuit; fugiunt: nec nofcitur ulli,
Agminibus comitum qui modo cinctus erat.
-

! *Pylades.*

Siquis

- S**iquis habes nostri similes in imagine vultus;
 Deme meis hederas Bacchia ferta comis.
 Ista decent latos felicia signa poëtas.
 510 Temporibus non est apta corona meis.
 Hoc tibi dissimula, senti tamen, optime, dici,
 In digito qui me fersque 'referisque tuo.
 Effigiemque meam fulvo complexus in auro
 Cara relegati, qua potes, ora vides.
 515 Quæ quoties spectas, subeat tibi dicere forsân,
 Quam procul à nobis Naso sodalis abest!
 Grata tua est pietas : sed carmina major imago
 Sunt mea ; quæ mando qualiacunque legas :
 Carmina mutatas hominum dicentia formas :
 520 Infelix domini quod fuga rupit opus.
 Hæc ego discedens, sicut bene multa meorum,
 Ipse meâ posui mœstus in igne manu.
 Utque cremasse suum fertur sub stipite natum
 Thestias, & melior matre fuisse soror ;
 525 Sic ego non meritis mecum peritura libellos
 Imposui rapidis viscera nostra rogis.
 Vel quod eram Musas, ut crimina nostra, perosus:
 Vel quod adhuc crescens & rude carmen erat.
 Quæ quoniam non sunt penitus sublata, sed exstant;
 530 (Pluribus exemplis scripta fuisse reor)
 Nunc precor ut vivant, & non ignava legentem
 Oïa delectent, admoneantque mei.

' Ferasque conjecit Heinsf.

Nec tamen illa legi poterunt patienter ab ullo;

Nesciet his summam si quis abesse manum.

535 Ablatum mediis opus est incudibus illud:

Defuit & scriptis ultima lima meis.

Et veniam pro laude peto: laudatus abunde,

Non fastiditus si tibi, Lector, ero.

Hos quoque sex versus, in primi fronte libelli

540 Si proponendos esse putabis, habe.

Orba parente suo quicunque volumina tangis;

His saltem vestra detur in Urbe locus.

Quoque magis faveas, non sunt hæc edita ab ipso,

Sed quasi de domini funere rapta sui.

545 Quicquid in his igitur vitii rude carmen habebit,

Emendaturus, si licuisset, erat.

In

- I**N caput alta suum labentur ab æquore retro
 Flumina : conversis Solque recurret equis.
 Terra feret stellas : cælum findetur aratro :
 550 Unda dabit flammæ : & dabit ignis aquas.
 Omnia naturæ præpostera legibus ibunt :
 Parsque suum mundi nulla tenebit iter.
 Omnia jam fient, fieri quæ posse negabam :
 Et nihil est, de quo non sit habenda fides.
 555 Hæc ego vaticinor ; quia sum deceptus ab illo,
 Laturum misero quem mihi rebar opem,
 Tantane te, fallax, cepère obliviam nostri,
 Afflictumque fuit tantus adire timor ;
 Ut neque respiceres, nec solarère jacentem ;
 560 Dure ? nec exsequias prosequerère meas ?
 Illud amicitiae sanctum ac venerabile numen
 Re tibi pro vili sub pedibusque jacet ?
 Quid fuit, ingenti prostratum mole sodalem
 Visere, & alloqui parte levare tui ?
 565 Inque meos si non lacrymam dimittere casus,
 Pauca tamen ficto verba dolore queri ?
 Idque, quod ignoti faciunt, valedicere saltem ;
 Et vocem populi publicaque ora sequi ?
 Denique lugubres vultus, numquamque videndos
 570 Cernere supremo, dum licuitque, die ?
 Dicendumque semel toto non amplius ævo
 Accipere, & parili reddere voce, Vale ?
 At fecère alii nullo mihi fœdere juncti ;
 Et lacrymas animi signa dedère sui.

- 575 Quid nisi convictu caussisque valentibus essem,
 Temporis & longi victus amore tibi?
 Quid, nisi tot lusus & tot mea seria nosces,
 Tot nossem lusus seriaeque ipse tua?
 Quid, si duntaxat Romæ mihi cognitus esses,
 580 Adscitus toties in genus omne loci?
 Cunctane in æquoreos abierunt irrita ventos?
 Cunctane Lethæis mersa feruntur aquis?
 Non ego te placidâ genitum reor urbe Quirini;
 Urbe, meo quæ jam non adenda pede est.
 585 Sed scopulis, Ponti quos hæc habet ora sinistri:
 Inque feris Scythiæ Sarmaticisque jugis.
 Et tua sunt silicis circum præcordia venæ;
 Et rigidum ferri semina pectus¹ habet.
 Quæque tibi quondam tenero ducenda palato
 590 Plena dedit nutrix ubera, tigris erat.
 Aut mala nostra minus, quam nunc, aliena putasses;
 Duritiæque mihi non agerere reus.
 Sed quoniam accedit fatalibus hoc quoque damnis,
 Ut careant numeris tempora prima suis;
 595 Effice, peccati ne sim memor hujus; & illo
 Officium laudem, quo queror, ore tuum.

---

¹ Ex uno libro fecerat Heins. habent: sed ex iis, quæ in locum & alibi adduxit, non videtur probari.

- L**ittera quaecunque est toto tibi lecta libello,
 Est mihi sollicita tempore facta ¹ via.
 Aut hanc me, gelidi tremere cum mense Decembris,
 600 Scribentem medlis Hadria vidit aquis:
 Aut, postquam bimarem cursu superavimus Isthmon:
 Alteraque est nostrae summa carina fugæ.
 Quod facerem versus inter fera murmura ponti,
 Cycladas Ægeas obstupuisse puto.
 605 Ipse ego nunc miror, tantis animique marisque
 Fluctibus ingenium non cecidisse meum.
 Seu stupor huic studio, sive huic insania nomen;
 Omnis ab hac curâ mens relevata mea est.
 Sæpe ego nimboris dubius jactabar, ab ² Hædis:
 610 Sæpe minax Steropes sidere pontus erat,
 Fuscabatque diem ³ custos Erymanthidos Urse;
 Aut Hyadas sævis hauserat Auster aquis.
 Sæpe maris pars intus erat; tamen ipse trementi
 Carmina ducebam qualiacunque manu.
 615 Nunc quoque contenti stridunt Aquilone rudentes;
 Inque modum tumuli concava surgit aqua.
 Ipse gubernator tollens ad sidera palmas
 Exposcit votis immemor artis opem.
 Quocunque adspicio, nihil est, nisi mortis imago:
 620 Quam dubiâ timeo mente, timensque precor.
 Attigero portum, portu terrebor ab ipso.
 Plus habet infestâ terra timoris aquâ.

¹ Quam proficiscebatur ad Pontum relegatus.

² Sidere.

³ Arctophylax.

- Nam simul insidiis hominum pelagique laboro;
 Et faciunt geminos ensis & unda metus.
 625 Ille meo vereor ne speret sanguine pradam:
 Hac titulum nostræ mortis habere velit.
 Barbara pars lava est, avidæ substrata rapinæ,
 Quam cruor & cædes bellaque semper habent.
 Cumque sit hibernis agitatum fluctibus æquor;
 630 Pectora sunt ipso turbidiora mari.
 Quo magis his debes ignoscere, candide lector,
 Si spe sunt, ut sunt, inferiora tuâ.
 Non hæc in nostris, ut quondam, scribimus hortis:
 Nec consuevit meum lectule corpus habes.
 635 Jactor in indomito brumali luce profundo:
 Ipsaque cæruleis charta feritur aquis.
 Improba pugnat hiems, indignaturque, quod ausim
 Scribere, se rigidas incutiente minas.
 Vincat hiems hominem. sed eodem tempore quæso
 640 Ipse modum statuam carminis; illa sui.

Ergo

- E**Rgo erat in fatis Scythiam quoque visere nostris,
 Quæque Lycaonio terra sub axe jacet?
 Nec vos, Pierides, nec stirps Latoia vestro
 Docta sacerdoti turba tulistis opem?
 645 Nec mihi, quod lusi vero sine crimine, prodest;
 Quodque magis vitâ Musa jocosâ meâ est?
 Plurima sed pelago terræque pericula passum
 Ustus ab assiduo frigore Pontus habet.
 Quique fugax rerum, securaque in otia natus,
 650 Mollis & impatiens ante laboris eram;
 Ultima nunc parior. nec me mare portubus orbem
 Perdere, diversæ nec potuere viæ.
 Sufficitque malis animus. nam corpus ab illo
 Accepit vires; vixque ferenda tulit.
 655 Dum tamen & terris dubius jactabar & undis;
 Fallebat curas ægraque corda labor.
 Ut via finita est, & opus requievit eundi;
 Et pœnæ tellus est mihi tacta mea;
 Nil nisi flere libet. nec nostro parciore imber
 660 Lumine, de vernâ quam nive manat aqua.
 Roma domusque subit, desideriumque locorum,
 Quidquid & amissâ restat in Urbe mei.
 Hei mihi, quod nostri toties pulsata sepulcri
 Janua, sed nullo tempore aperta fuit!
 665 Cur ego tot gladios fugi, totiesque minata
 Obruit infelix nulla procella caput?
 Di, quos experior nimium constanter iniquos,
 Participes iræ quos Deus unus habet;
 Extimulate, precor, cessantia fata; meique
 670 Interitûs clausas esse vetate fores.

Vade salutatum subito perarata Perillam
Littera, sermonis fida ministra mei.

Aut illam invenies dulci cum matre sedentem,

Aut inter libros Pïeridasque suas.

675 Quidquid aget, cum te scierit venisse, relinquet:

Nec mora; quid venias, quidve, requireret, agam.

Vivere me dices; sed sic, ut vivere nolim:

Nec mala tam longâ nostra levata morâ.

Et tamen ad Musas, quamvis nocuere, reverti;

680 Aptaque in alternos cogere verba pedes.

Tu quoque, dic, studiis communibus ecquid inhæres,

Doctaue non patrio carmina more canis?

Nam tibi cum Fatis mores Natura pudicos,

Et raras dotes ingeniumque dedit.

685 Hoc ego Pegasidas deduxi primus ad undas,

Ne male fecundæ vena periret aquæ.

[¹Primus id aspexi teneris in virginis annis:

Utque patet, venæ duxque comesque fui.]

Ergo, si remanent ignes tibi pectoris idem:

690 Sola tuum vates ² Lesbia vincet opus.

Sed vereor, ne te mea nunc Fortuna retardet;

Postque meos casus sit tibi pectus iners.

Dum licuit, tua sæpe mihi, tibi nostra legebam:

Sæpe tui iudex; sæpe magister eram.

¹ *Uncis inclusos volui, dum corrigantur. & possunt esse suppositii.*

² *Sappho.*

- 695 Aut ego præbebam factis modo versibus aures,
 Aut ubi cessaras, causâ ruboris eram.
 Forsitan exemplo, quia me læsere libelli,
 Tu quoque sis pœnæ¹ fata secuta meæ.
 Pone, Perilla, metum. tantummodo fœmina non sit
 700 Devia, nec scriptis discat amare tuis.
 Ergo desidiæ remove, doctissima, causas:
 Inque bonas artes & tua sacra redi.
 Ista decens facies longis vitiabitur annis:
 Rugaque in antiquâ fronte senilis erit.
 705 Injicietque manum formæ damnosa Senectus;
 Quæ strepitum passu non faciente venit.
 Cumque aliquis dicet, Fuit hæc formosa; dolebis:
 Et speculum mendax esse querere tuum.
 Sunt tibi opes modicæ, cum sis dignissima magnis.
 710 Finge sed immensis censibus esse pares.
 Nempe dat id cuicumque libet Fortuna, rapitque:
 Irus & est subito, qui modò Cræsus erat.
 Singula quid referam? nil non mortale tenemus,
 Pectoris exceptis ingeniique bonis.
 715 En ego, cum patriâ caream, vobisque, domoque;
 Raptaque sint, adimi quæ potuere, mihi;

---

¹ Cum aliquot libri habeant facta secuta, & conjectura
 opus esse videatur, viri docti voluerunt, facta remissa
 quod, nisi nimium abiret à lectione librorum, non im-
 probandum foret. Minori mutatione legi potest facta
 severa: id est, à lusu deliciisque poeticis aliena.

Ingenio tamen ipse meo comitorque fruorque:

Cæsar in hoc potuit juris habere nihil.

Quilibet hanc sævo vitam mihi ficiat ense;

720 Me tamen extincto fama superstes erit.

Dumque suis victrix omnem de montibus orbem

Prospiciet domitum Martia Roma, legat.

Tu quoque, quam studii maneat felicior usus,

Effuge venturos, qua potes, usque rogos.

D 2

Hic

- 725 **H**ic quoque sunt igitur Graeae (quis crederet?) urbes
 Inter inhumana nomina barbariae.
 Huc quoque Mileto missi venere coloni,
 Inque Getis Grajas constituere domos.
 Sed vetus huic nomen, positaeque antiquius urbe,
 730 Constat ab Absyrti caede fuisse, loco.
 Nam¹ rate, quae cura pugnacis facta Minervae,
 Per non tentatas prima cucurrit aquas;
 Impia desertum fugiens Medea parentem,
 Dicitur his remos applicuisse vadis.
 735 Quem procul ut vidit tumulo speculator ab alto;
² Hostis, ait, nosco, Colchidi, vela, venit.
 Dum trepidant Minyae, dum solvitur aggere funis,
 Dum sequitur celeres ancora tracta manus;
 Conscia percussit meritorum pectora Colchis,
 740 Ausa atque ausura multa nefanda manu.
 Et, quanquam superest ingens audacia menti,
 Pallor in attonito virginis ore sedet.
 Ergo ubi prospexit venientia vela; Tenemur,
 Et pater est aliqua fraude morandus, ait.
 745 Dum quid agat quaerit, dum versat in omnia vultus
 Ad fratrem casu lumina flexa tulit.
 Cujus ut oblata est praesentia; Vincimus, inquit.
 Hic mihi morte sua causa salutis erit.

¹ Argô.² Sic scripsi versum hunc ex conjectura Heinssii.

Protinus ignari nec quidquam tale timentis
 750 Innocuum rigido perforat ense latus.
 Atque ita divellit, divulsaque membra per agros
 Dissipat in multis invenienda locis.
 Neu pater ignoret, scopulo proponit in alto
 Pallentesque manus, sanguineumque caput.
 755 Ut genitor luctuque novo tardetur, & artus
 Dum legit extinctos, triste moretur iter.
 Inde Tomis dictus locus hic; quia fertur in illo
 Membra soror fratris consecuisse sui.

D 3

Nec

- 760 **N**Ec procul à nobis locus est, ubi Taurica dirâ
 Cade phœtrata pascitur ara Deæ.
 Hæc prius, ut memorant, non invidiosa nefandis,
 Nec cupienda bonis, regna Thonis erant.
 Hic, pro suppositâ virgo¹ Pelopææ cervâ
 Sacra Deæ coluit qualiacunque sua.
 765 Quo postquam, dubium pius an sceleratus, Orestes
 Exactus furtis venerat ipse suis,
 Et comes exemplum veri Phœæus amoris;
 Qui duo corporibus, mentibus unus erant;
 Protinus evincti Triviæ ducuntur ad aram,
 770 Quæ stabat geminas ante cruenta fores.
 Nec tamen hunc sua mors, nec mors sua terruit illum:
 Alter ob alterius funera mœstus erat.
 Et jam constiterat stricto mucrone sacerdos;
 Cinxerat & Grajas barbara vitta comas:
 775 Cum vice sermonis fratrem cognovit, & illi
 Pro nece complexus Iphigeniâ dedit.
 Lata Deæ signum crudelia sacra perosæ
 Transtulit ex illis in meliora locis.
 Hæc igitur regio, magni² pene ultima mundi,
 780 Quam fugere homines Dique, propinqua mihi est.

¹ Iphigenia, Pelopis proneptis.

² Restitui pene ultima; pro quo duobus ex libris pen-
 tralia suffecerat Heinsius. Visa enim est mihi vox ista
 vituperanti parum accommoda.

['Atque meam terram prope sunt funebria sacra,
Si modo Nafoni barbara terra sua est.]

O utinam venti, quibus est ablatuſ Oreſtes,
Placato referant & mea vela Deo!

---

² *Hoc diſtichon Heinſ. improbat.*

D 4

Tempore

- 785 **T**Empore ruricolæ patiens fit taurus aratri,
 Præbet & incurvo colla premenda iugo.
 Tempore paret equus lentis animosus habenis,
 Et placido duros accipit ore lupos.
 Tempore Pœnorum compescitur ira leonum,
 790 Nec feritas animo, quæ fuit ante, manet.
 Quaque sui monitis obtemperat Inda magistri
 Bellua, servitium tempore victa subit.
 Tempus, ut extentis tumeat facit uva racemis,
 Vixque merum capiant grana, quod intus habent.
 795 Tempus & in canas semen producit aristas;
 Et ne sint tristi poma sapore cavet.
 Hoc tenuat dentem terras renovantis aratri,
 Hoc rigidas filices, hoc adamanta terit.
 Hoc etiam sævas paullatim mitigat iras:
 800 Hoc minuit luctus, mœstaque corda levat.
 Cuncta potest igitur tacito pede lapsa vetustas
 Præterquam curas attenuare meas.
 Ut patriâ careo; bis frugibus area trita est:
 Dissiluit nudo pressa bis uva pede.
 805 Nec quæsitâ tamen spatio patientia longo est;
 Mensque mali sensum nostra recentis habet.
 Scilicet & veteres fugiunt juga sæpe iuveni:
 Et domitus fræno sæpe repugnat equus.
 Tristior est etiam præsens ærumna priore:
 810 Ut sit enim sibi par, crevit, & aucta mora est.
 Nec tam nota mihi, quam sunt, mala nostra fuerunt:
 Sed magis hoc, quo sunt cognitiora, gravant.

Est quoque non minimum, vires afferre recentes;
Nec præconsumtum temporis esse malis.

815 Fortior in fulvâ novus est luctator arenâ,
Quam cui sunt tardâ brachia fessa morâ.

Integer est nitidis melior gladiator in armis,
Quam cui tela suo sanguine tincta rubent.

Fert bene præcipientes navis modo facta procellas:

820 Quamlibet exiguo solvitur imbre vetus.

Nos quoque, quæ ferimus, tulimus patientius ante;
Et mala sunt longo multiplicata die.

[Credite, deficio, nostroque à corpore quantum
Auguror, accedunt tempora parva malis.]

825 Nam neque sunt vires, neque qui color esse solebat:
Vixque habeo tenuem, quæ tegat ossa, cutem.

Corpore sed mens est ægro magis ægra, malique
In circumspectu stat sine fine sui.

Urbis abest facies, absunt mea cura sodales:

830 Et, qua nulla mihi carior, uxor abest.

Vulgus adest Scythicum, braccataq; turba Getarum.

Sic male quæ video, non videoque, nocent.

Una tamen spes est, quæ me soletur in istis;

Hæc fore morte meâ non diuturna mala.

Non

- 835 **N**on adeo cecidi, quamvis abjectus, ut infra
 Te quoque sim: inferius quo nihil esse potest.
 Quæ tibi res animos in me facit, improbe? curvæ
 Casibus insultas, quos potes ipse pati?
 Nec mala te reddunt mitem placidumve jacenti
 840 Nostra, quibus possint illacrymare fera?
 Nec metuis dubio Fortunæ stantis in orbe
 Numen, & exosa verba superba? Deæ?
 Exiget ah dignas ultrix Rhamnusia pœnas!
 Imposito calcas quid mea fata pede?
 845 ¹ Vidi ego, navifragum qui riserat, æquore mergi:
 Et, Nunquam, dixi, justior unda fuit.
 Villia qui quondam miseris alimenta negarat,
 Nunc mendicato pascitur ipse cibo,
 Passibus ambiguis Fortuna volubilis errat,
 850 Et manet in nullo certa tenaxque loco.

¹ Nemesis,

² Heinsius maluit Vidi ego navifrago piratas æquore mergi. Sed illud nihilo propius est vestigiis veterum lectionum, quàm quod nostra illiusque editio præfert, quodque alioqui magis aptum videtur. Utrumvis autem legeris, Heinsio debetur. Antea enim legebatur, Vidi ego naufragiumque viros & in æquore mergi. à quâ lectione minùs abhorret. Vidi ego naufragium qui risit in æquore mergi.

Sed modo lata¹ mansuet, vultus modo sumis acerbos;

Et tantum constans in levitate sua est.

Nos quoque floruimus, sed flos erat ille caducus;

Flammaque de stipula nostra brevisque fuit.

855 Neve tamen tota capias fera gaudia mente;

Non est placandi spes mihi nulla Dei.

Vel quia peccavi citra scelus; utque pudore

Non caret, invidia sic mea culpa caret:

Vel quia nil ingens, ad finem Solis ab ortu,

860 Illo, cui pareat, mitius orbis habet.

Scilicet ut non est per vim superabilis ulli,

Molle car ad timidas sic habet ille preces.

Exemploque Deum, quibus accessurus & ipse est,

[Cum petas veniam plura roganda petam.]

865 Si numeres anno Soles & nubila toto,

Invenies nitidum saepius ille diem.

Ergo, ne nostra nimium latere ruina,

Restitui quondam me quoque posse puta.

Posse puta fieri, lenito Principe, vultus

870 Ut videas media tristis in Urbe meos:

Utque ego te videam causam graviore fugatum.

Hæc sunt à primis proxima vota² mihi.

¹ Fort. mover, i. e. movet se. Et sic divam intellige saltantem induci. Satis autem eritum est hoc verbum absolute sine accusativo. Qui hæc non viderent, credi possunt locum corrupisse, præsertim in ista literarum similitudine.

² Fecit Heinſ. pro meis, seu mea.

- Quæ mihi de raptu tua venit epistola Celso,
 Protinus est lacrymis humida facta meis.
 875 Quodque nefas dictu, fieri nec posse putavi,
 Invitis oculis littera lecta tua est.
 Nec quicquam ad nostras pervenit acerbius aures,
 Ut sumus in Ponto; perveniatque precor.
 Ante meos oculos tanquam præsentis imago
 880 Hæret: & extinctum vivere fingit amor.
 Sæpe refert animus lusus gravitate carentes:
 Seria cum liquidâ sæpe peracta fide.
 Nulla tamen subeunt mihi tempora densius illis;
 Quæ vellem vitæ summa fuisse meæ:
 885 Cum domus ingenti subito mea lapsa ruinâ
 Concidit, in domini procubuitque caput.
 Adfuit ille mihi, cum pars me magna reliquit,
 Maxime; Fortunæ nec fuit ipse comes.
 Illum ego non aliter silentem mea funera vidi,
 890 Ponendus quam si frater in igne foret.
 Hæsit in amplexu, consolatusque jacentem est:
 Cumque meis lacrymis miscuit usque suas.
 O quoties vitæ custos invisus amari
 Continuit promptus in mea fata manus!
 895 O quoties dixit, Placabilis ira Deorum est.
 Vive, nec ignosci tu tibi posse nega.
 Vox tamen illa fuit celeberrima, Respice quantum
 Debeat auxilii Maximus esse tibi.
 Maximus incumbet; quaque est pietate, rogabit,
 900 Ne sit ad extremum Cæsaris ira tenax.
 Cumque suis fratris vires adhibebit, & omnem,
 Quo levius doleas, experietur opem.

Hæc mihi verba malæ minuerunt tædia vitæ.

Quæ tu, ne fuerint, Maxime, vana, cave.

905 Huc quoque venturum mihi se jurare solebat;

Non nisi te longæ jus sibi dante viæ.

Nam tua non alio coluit penetralia ritu,

Terrarum dominos quam colis ipse Deos.

Crede mihi: multos habeas cum dignus amicos,

910 Non fuit è multis quolibet ille minor.

Si modo nec census, nec clarum nomen avorum,

Sed probitas magnos ingeniumque facit.

Jure igitur lacrymas Celso libamus ademto;

Cum fugerem, vivo quas dedit ille mihi.

915 Carmina jure damus raros testantia mores;

Ut tua venturi nomina, Celse, legant.

Hoc est, quod possum Geticis tibi mittere ab arvis:

Hoc solum est istic, quod licet esse meum.

Funera nec potui comitare, nec ungere corpus:

920 Aque tuis toto dividor orbe rogis.

Qui potuit, quem tu pro numine vivus habebas,

Præstitit officium Maximus omne tibi.

Ille tibi exsequias, & magni funus honoris

Fecit; & in gelidos¹ versit amoma sinus.

925 Diluit & lacrymis mærens unguenta profusis;

Ossaque vicinâ condita texit humo.

Qui quoniam extinctis, quæ debet, præstat amicis,

Et nos extinctis annumerare potest.

---

¹ Legebatur fadit, antequam Heinſius emendaverat ver-
xit ſeu verſit; cùm in libris inveniſſet vertit.

- 930 **A** Ccipe colloquium gelido Nasonis ab Iſto,
 'Attice, iudicio non dubitande meo.
 Ecquid adhuc remanes memor infelicis amici?
 Deſerit an partes languida cura ſuas?
 Non ita Dî triftes mihi ſunt, ut credere poſſim,
 Faſque putem jam te non meminiffe mei.
- 935 Ante meos oculos tua ſtat, tua ſemper imago eſt:
 Et videor vultus mente videre tuos.
 Seria multa mihi tecum collata recordor:
 Nec data jucundis tempora pauca jociſ.
 Sæpe citæ longis viſæ ſermonibus horæ:
 940 Sæpe fuit brevior, quam mea verba, dies.
 Sæpe tuas venit factum modò carmen ad aures;
 Et nova iudicio ſubdita Muſa tuo eſt.
 Quod tu laudaras, populo placuiſſe putabam:
 Hoc pretium curæ dulce recentis erat.
- 945 Utque meus limâ raſus liber eſſet 'amicâ,
 Non ſemel admonitu facta litura tuo eſt.
 Nos fora viderunt pariter, nos porticus omnis,
 Nos via, nos junctis curva theatra locis.

- *An legi poteſt?* Attice, iudicio non dubitande meo,
 Ecquid adhuc remanes memor infelicis amici;
 Deſerit an partes languida cura ſuas.
- *Ita voluit Heinf. pro amici ſeu amicæ.*

- Denique tantus amor nobis, carissime, semper,
 950 Quantus in Æacide ' Nestorideque fuit.
 Non ego, si biberes securæ pocula Lethes,
 Excidere hæc credam pectore posse tuo.
 Longa dies citior brumali sidere, noxque
 Tardior hibernâ solstitialis erit:
 955 Nec Babylon æstus, nec frigora Pontus habebit;
 Calthaque Pæstanas vincet odore rosas:
 Quam tibi nostrarum veniant oblivia rerum.
 Non ita pars fati candida nulla mei.
 Ne tamen hæc dici possit fiducia mendax,
 960 Stultaque credulitas nostra fuisse, cave;
 Constantique fide veterem tutare sodalem
 Quæ licet, & quantum non onerosus ero.

' Antilocho, Nestoris filio. Legitur etiam Actoride.

Ecquid

- E**Cquid ab impressæ cognoscis imagine ceræ.
 Hæc tibi Nasōnem scribere verba, Mācer?
 965 Auctorisque sui si non est annulus index,
     Cognitāne est nostrā littera facta manu?
     An tibi notitiam mora temporis eripit horum?
     Nec repetunt oculi signa vetusta tui?
     Sis licet oblitus pariter gemmæque manûsque,
 970 Exciderit tantum ne tibi cura mei:
     Quam tu vel longi debes convictibus ævi,
     Vel mea quod conjux non aliena tibi;
     Vel studiis, quibus es, quam nos, sapientius usus;
     Utque decet, nullā factus es Arte nocens.
 975 Tu canis æterno quicquid restabat Homero,
     Ne careant summā Troïca bella manu.
     Naso parum prudens, Artem dum tradit amandi.
     Doctrinæ pretium triste magister habet.
     Sunt tamen inter se communia sacra poëtis;
 980 Diversum quamvis quisque sequamur iter.
     Quorum te memorem (quamquam procul absumus) esse
     Suspikor; & casus velle levare meos.
     Te duce magnificas Asiæ perspeximus urbes:
     Trinacris est oculis te duce nota meis.
 985 Vidimus Ætnæâ cœlum splendescere flammâ;
     Suppositus monti quam vomit ore gigas:

- Hennæosque lacus, & olentia stagna ¹ Palici,
² Quaque suis Cyanen miscet Anapus aquis.
 Nec procul hinc Nymphæ, quæ, dum fugit Elidis ¹ am-
 990 Tecta sub æquorea nunc quoque currit aqua. (nem,
 Hic mihi labentis pars anni magna peracta est.
 Eheu, quam dispar est locus ille Getis!
 Et quota pars hæc sunt rerum, quas vidimus ambo,
 Te mihi jucundas efficiente vias!
 995 Seu rate caruleas picta sulcavimus undas:
 Effeda nos agili sive tulere rota.
 Sæpe brevis nobis vicibus via visa loquendi;
 Pluraque, si numeres, verba fuere gradu.
 Sæpe dies sermone minor fuit; inque loquendum
 Tarda per æstivos defuit hora dies.
 Est aliquid, casus pariter timuisse marinos;
 Junctaque ad æquoreos vota tulisse Deos:
 Est modo res egisse simul; modo rursus ab illis,
 Quorum non pudeat, posse referre jocos.
 s Hæc tibi si subeant, (absim licet) omnibus horis
 Ante tuos oculos, ut modo visus, ero.
 Ipse quidem extremi cum sim sub cardine mundi,
 Qui semper liquidis altior extat aquis;

¹ Heins. scribendum ait Palicos.

² Elegantius & probabilius mihi est Quamque, quod habent Bersmani margines. Sequenti autem versu Nymphæ restitui pro Nymphen, quod Heins. fecerat legi injussu, ut videtur, codicum. Nimis sc. spissum sonat Heinsiana lectio, nisi me aures multum fallunt.

³ Alpheum.

Te tamen intueor, quo solo pectore possum :

10 Et tecum gelido sæpe sub axe loquor.

Hic es, & ignoras: & ades celeberrimus absens:

Inque Getas mediâ ' missus ab Urbe venis.

Redde vicem: &, quoniam regio felicior ista est,

Illic me memori pectore semper habe.

* *Reposui missus temere extrusum: Translatio est à currum in Circensibus missu; atque adeo intelligendum, Ab urbe, tanquam à carceribus, celeritate incredibili medium spatium transvolans in Getas venis. Legitur etiam in aliquot MSS. iussus, sensu non incommodo; sed id quoque ab illis videtur fictum, qui vocem missus non intellexerint. Sic factum itidem in illo loco Metamorph. 5. Rursusque per aëra misit Mopsopium juvenem sacros agitare jugales; ubi libris plerisque irrepserrat iussit. Legitur etiam modios pro mediâ non male.*

- 15 **V**erba mihi defunt eadem tam sæpe roganti,
 Jamque pudet vanas sine carere preces.
 Tædia consimili fieri de carmine vobis,
 Quidque petam, cunctos edidicisse reor.
 Nostraque quid portet jam nostis epistola, quamvis
 20 Charta sit à vinclis non labefacta suis.
 Ergo mutetur nostri sententia scripti,
 Ne toties contra, quam rapit annis, eam.
 Quod bene de vobis speravi, ignoscite, amici :
 Talia peccandi jam mihi finiserit.
 25 Nec gravis uxori dicar: quæ scilicet in me
 Quam proba, tam timida est, experiensque parum.
 Hæc quoque, Naso, feres : etenim pejora tulisti.
 Jam tibi sentiri sarcina nulla potest.
 Ductus ab armento taurus detrectat aratrum:
 30 Subtrahit & duro colla novella iugo.
 Nos, quibus assuevit fatum crudeliter uti,
 Ad mala jam pridem non sumus ulla rudes.
 Venimus in Geticos fines; moriamur in illis:
 Parcaque ad extremum, qua mea cœpit, eat.
 35 Spem juvet amplecti; quæ non juvat irrita semper;
 Et fieri cupias si qua, futura putes.
 Proximus huic gradus est; bene desperare salutem,
 Seque semel verâ scire perisse fide.
 Curando fieri quædam majora videmus
 40 Vulnera, quæ melius non tetigisse fuit.
 Mitius ille perit, subitâ qui mergitur undâ;
 Quam sua qui tumidis brachia lassat aquis.

- Cur ego concepi Scythicis me posse carere
Finibus, & terrâ prosperiore frui?
45 Cur aliquid de me speravi lenius unquam?
An Fortuna mihi sic mea nota fuit?
Torqueor en gravius; repetitaque forma locorum
Exsiliū renovat triste, recensque facit.
Est tamen utilius, studium cessasse meorum:
50 Quam, quas admōrint, non valuisse preces.
Magna quidem res est, quam non audetis, amici:
Sed si quis peteret, qui dare vellet, erat.
Dummodo non vobis hoc Cæsaris ira negarit;
Fortiter Euxinis immoriemur aquis.

- 55 **Q**Uæ tibi quærebam memorem testantia curam
 Dona Tomitanus mittere posset ager.
 Dignus es argento, fulvo quoque dignior auro:
 Sed te, cum donas, ista juvare solent.
 Nec tamen hæc loca sunt ullo pretiosa metallo.
- 60 Hostis ab agricolâ vix finit illa fodi.
 Purpura sæpe tuos fulgens prætexit amictus:
 Sed non Sarmatico tingitur illa mari.
 Vellera dura ferunt pecudes, & Palladis uti
 Arte Tomitanæ non didicere nurus.
- 65 Fœmina pro lanâ Cerealia munera frangit;
 Suppositoque gravem vertice portat aquam.
 Non hic pampineis amicitur vitibus ulmus:
 Nulla premunt ramos pondere poma suos.
 Tristia deformes pariunt absinthia campi,
- 70 Terraque de fructu quam sit amara docet.
 Nil igitur totâ Ponti regione sinistri,
 Quod mea sedulitas mittere posset, erat.
 Clausa tamen nisi Scythica tibi tela pharetrâ:
 Hoste precor fiant illa cruenta tuo.
- 75 Hos habet hæc calamos, hos hæc habet ora libellos.
 Hæc viget in nostris, Maxime, Musa locis.
 Quæ quanquam misisse pudet, quia parva videntur;
 Tu tamen hæc, quæso, consule missa boni:

- 80 **M**issus es Euxinas quoniam, Vestalis, ad undas,
 Ut positis reddas jura sub axe locis;
 Aspicias en, Præses, quali jaceamus in arvo:
 Nec me testis eris falsa solere queri.
 Accedet voci per te non irrita nostræ,
 Alpinis juvenis regibus orte, fides.
 85 Ipse vides certè glacie concreescere Pontum.
 Ipse vides rigido stantia vina gelu.
 Ipse vides, onerata ferox ut ducat lăzyx
 Per medias Istri plaustra bubulcus aquas.
 Aspicias & mitti sub adunco toxica ferro,
 90 Et telum caussas mortis habere duas.
 Atque utinam pars hæc tantum spectata fuisset,
 Non etiam proprio cognita Marte tibi!
 Tenditis ad primum per densa pericula pilum:
 Contigit ex merito qui tibi nuper honos.
 95 Sit licet hic titulus plenis tibi fructibus ingens,
 Ipsa tamen virtus ordine major erit.
 Non negat hoc Ister: cujus tua dextera quondam
 Puniceam Getico sanguine fecit aquam.
 Non negat Ægyptos, quæ te subeunte recepta
 100 Sensit in ingenio nil opis esse loci.
 Nam dubium, positu melius defensa manuve,
 Urbs erat in summo nubibus æqua jugo.
 Sithonio Regi ferus interceperat illam
 Hostis, & ereptas victor habebat opes.

- 105 Donec ¹ flumineâ deveſta Vitellius undâ
Intulit expoſito milite ſigna Getis.
At tibi, progenies alti fortiffima ² Donni,
Venit in adverſos impetus ire viros.
Nec mora; conſpicuus longè fulgentibus armis,
110 Fortia ne poſſint facta latere, caves:
Ingentique gradu contra ferrumque locumque,
Saxaque brumali grandine plura, ſubis.
Nec te miſſa ſuper jaculorum turba moratur,
Nec quæ vipereo tela cruore madent.
115 Spicula cum pictis hærent in caſſide pennis:
Parſque ferè ſcuti vulnere nulla vacat.
Nec corpus cunctos feliciter effugit ictus;
Sed minor eſt acri laudis amore dolor.
Talis apud Trojam Danaïs pro navibus Ajax
120 Dicitur Hecſtoreas ſuſtinuiſſe faces.
Ut propius ventum eſt, admotaque dextera dextræ,
Reſque fero potuit cominus enſe geri;
Dicere difficile eſt, quid Mars tuus egerit illic,
Quotque neci dederis, quoſque, quibuſque modis.

¹ Danubio, ad quem ſita eſt Ægyſſos.

² Ignotum hoc nomen. Domni Politi. & octo alii. ſex Doni. tres Dampni. totidem Danni. Scribe Dauni cum uno Voſſiano, ut ad Turni patrem Rutulorum regem reſpiciat. Ita Heinfius. At longe ab Alpibus Rutuli. Illic Ideonni regnum invenit Cluverius apud Strabonem lib. 4. Cottii regno proximum: ideoque in hoc loco legebat vel Donni (ut & antea legebatur) vel Ideonni.

- 125 Ense tuo factos calcabas victor acervos;
Impositoque Getes sub pede multus erat.
Pugnat ad exemplum Primi minor ordine Pili:
Multaque fert miles vulnera, multa facit.
Sed tantum virtus alios tua præterit omnes,
130 Ante citos quantum Pegasus ibat equos.
Vincitur Ægyptos: testataque tempus in omne
Sunt tua, Vestalis, carmine facta meo.

• • •

- N**Ec tibi de Pario statuam, Germanice, templum
Marmore. carpsit opes illa ruina meas.
- 135 Templata domus vobis facient urbesque beatæ;
Naso suis opibus, carmine, gratus erit.
Parva quidem fateor pro magnis munera reddi,
Cum pro concessa verba salute damus.
Sed qui, quam potuit, dat maxima, gratus abunde est;
- 140 Et finem pietas contigit illa suum.
Nec, quæ de parvâ Dîs pauper libat acerrâ,
Thura minus, grandi quam data lance, valent.
Agnæque tam lactens quam gramine pasta Falisco
Victima, ¹ Tarpeios inficit ista focos.
- 145 Nec tamen officio vatum per carmina facto
Principibus res est gratior ulla viris.
Carmina vestrarum peragunt præconia laudum:
Neve sit actorum fama caduca cavent.
Carmine sit vivax virtus; expersque sepulcri,
- 150 Notitiam seræ posteritatis habet.
Tabida consumit ferrum lapidemque vetustas;
Nullaque res majus tempore robur habet.
Scripta ferunt annos: scriptis Agamemnona noli;
Et quisquis contra, vel simul arma tulit.
- 155 Quis Thebas septemque ² duces sine carmine nosset,
Et quicquid post hæc, quicquid & ante fuit?

---

¹ Tarpeii montis; i. e. aras in Capitolio.

² Qui Thebas oppugnârunt.

- Di quoque carminibus (si fas est dicere) fiunt:
 Tantaque majestas ore canentis eget.
 Sic Chaos, ex illâ naturæ mole prioris,
 160 Digestum partes scimus habere suas:
 Sic affectantes cœlestia regna Gigantas
 Ad Styga nimbifero vindicis igne datos.
 Sic victor laudem superatis Liber ab Indis,
 Alcides captâ traxit ab Oechalia.
 165 Et modo, Cæsar, ¹ Avum, quem virtus addidit astris,
 Sacrarunt aliqua carmina parte tuum.
 Si quid adhuc igitur vivi, Germanice, nostro
 Restat in ingenio, serviet omne tibi.
 Non potes officium vatjs contemnere vates:
 170 Judicio pretium res habet ista tuo.
 Quod nisi te nomen tantum ad majora vocasset,
 Gloria Pîeridum summa futurus eras.
 Sed dare materiam nobis, quam carmina, mavis:
 Nec tamen ex toto deferere illa potes.
 175 Nam modo bella geris, numeris modo verba coërces:
 Quodque aliis opus est, hoc tibi ludus erit.
 Utq; nec ad citharam, nec ad arcum segnis Apollo est;
 Sed venit ad sacras nervus uterque manus;
 Sic tibi nec docti, nec desunt principis artes:
 180 Mistâ sed est animo cum Jove Musa tuo.
 Quæ quoniam nec nos undâ submovit ab illâ,
 Ungulâ ² Gorgonei quam cava fecit equi;

¹ Augustum.

² Pegasus, sanguine Medusæ Gorgoni nati.

Prosit, opemque ferat communia sacra tueri,

Atque isdem studiis imposuisse manum :

185 Littora pellitis nimium subjecta Corallis

Ut tandem sævos effugiamque Getas ;

Clausaque si misero patria est, ut ponar in ullo,

Qui minus Ausonia distet ab Urbe, loco.

Unde tuas possim laudes celebrare recentes,

190 Magnaque quàm minimâ facta referre morâ.

10

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

1000 10 2

E X

TIBULLO.

Divitias alius fulvo sibi congerat auro,
 Et teneat culti jugera multa soli :
 Quem labor adsiduus vicino terreat hoste,
 Martia cui somnos classica pulsa sugent.
 195 Me mea paupertas vitæ traducat inertī,
 Dum ¹ meus ² exiguo luceat igne focus :
³ Ipse seram teneras maturo tempore vites
 Rusticus, & facili grandia poma manu.
⁴ Nec Spes destituat, sed frugum semper acervos
 200 Præbeat, & pleno pingua musta lacu.

¹ *Istud meus mihi videtur vix ferendum. quid si legamus vetus ?*

² *Hoc legi malebam pro assiduo ; cū libri vet. habent, & assiduus paulo ante præcesserit.*

³ *Alius, inquit, multa jugera tenens, nulla colens, labore militari, pro rustico, exerceatur ; Ego verò meum ipse rus colam.*

⁴ *Spem tamen apprecatur, ut & vitium sationi musta, & cetera sationi frugum acervi respondeant.*

¹ Nam

! Nam veneror, seu stipes habet desertus in agris,
Seu vetus in trivio florea ferta lapis.

Et quodcunque mihi pomum novus educat annus,
Libatum agricolæ ponitur ante Deo.

205 Flava Ceres, tibi sit nostro de rure corona
Spicea, quæ templi pendeat ante fores.

Pomosisque ruber custos ponatur in hortis,
Tetreat ut sæva falce Priapus aves.

Vos quoque felicis quondam, nunc pauperis agri

210 Custodes, fertis munera vestra, Lares.

Tunc vitula innumeros lustrabat casa juvencos.

Nunc agna exigui est hostia magna soli.

Agna cadet vobis: quam circum rustica pubes

Clamet: io mæsses, & bona vina date.

215 Jam modò non possum contentus vivere parvo,

Nec semper longæ deditus esse viæ:

! Atque hanc ideo spem amplectitur, quod sue sibi pietatis erga arborum hortorumque numina sit conscius. Annon hæc omnia coherent satis bene? Ego sanè nihil confusum nimis aut perturbationem video; neque tuam admodò, Scaliger, medicinam expeto. Reponenda sunt profectò, quæ tu transposuisti, libris omnibus (ut fatearis, seu gloriari potius) iunctis, rebusque non cogentibus.

2 Modo non significat, inquit, *utroque* id verò non hoc facit. Locus videtur corruptus; nam Scaliger in suis Excerptis MSS. legit, Quippe ego jam possum: quæ lectio cum mihi se non omni ex parte probaret, tentabam Jam modulo possum. Potuit sanè modo pro modulo ex margine in versum irrepere, eique postea fulciendo particula non inseri ab aliâ manu. Sed hæc diffidenter. Sed

Sed Canis æstivos ortus vitare sub umbrâ
 Arboris, ad rivos prætereuntis aquæ.
 Nec tamen interdum¹ pudeat tenuisse bidentem,
 120 Aut stimulo tardos increpuisse boves.
 Non agnamve sinu¹ pigeat fœturæ capellæ
 Desertum oblita matre referre domum.
 At vos exiguo pecori, furésque, lupique,
 Parcite. De magno est præda petenda grege.
 125 Hic ego² pastoremque meum lustrare quotannis,
 Et placidam soleo spargere lacte Palem.
 Adsitis divi, nec vos è paupere mensa
 Dona, nec è puris spernite fœtilibus.

¹ Utrobique in vet. libris legitur pudeat. Si verò pigeat retinendum est, in priore loco istud mallet, & pudeat in posteriore. Hæc autem est apta, ni fallor, orationis continuatio: Umbras quidem atque otia secuturus sum; non tamen ut eâ sim pigritia fastidiosus, ut omnes semper labores officiaque rustica defugiam, atque ita pigeat bidentem interdum tenuisse, &c. aut agnam bœdumve domum reportare pudeat.

² Pastorumque deum Passeratus, seu Pastoremque deum voluit, Pana aut Apollinem (pastorem ab Amphryso) interpretatus. Posterior lectio placet: certè verisimilis est. Neque mihi videtur indigere defensionis contra cujusdam obreclationes.

³ Vocat Apollinem & Palem. Nunc sc. ad deos pastorales venit flexu eleganti & suo: deos verò agricolas antea veneratus fuerat. Nonne & hæc coherent? At fœtilia, inquit, sunt Larium patellæ, ideoque ad Larum sermo est, atque distichon hoc migrare jubendum. At necessitate nullâ. Quidni enim & fœtilia, & è mensa dona, in divum quoque votivæ cultu locum habeant?

- 230 **Q**Uam bene Saturno vivebant rege prius, quam
Tellus in longas est patefacta vias!
Nondum cæruleas pinus contempserat undas,
Effusum ventis præbueratque sinum:
Nec vagus ignotis repetens compendia terris
Presserat externa navita merce ratem.
- 235 Illo non validus subiit juga tempore taurus:
Non domito frenos ore momordit equus:
Non domus ulla fores habuit, non fixus in agris,
Qui regeret certis finibus arva, lapis.
Ipsæ mella dabant quercus, ultroque ferebant
- 240 Obvia securis ubera lactis oves.
Non acies, non ira fuit, non bella; nec enssem
Immiti sævus duxerat arte faber.
Nunc Jove sub domino cædes, & vulnera semper:
Nunc mare, nunc leti mille repente viæ.

- 245 — S Celerata jacet sedes in nocte profunda
Abdita, quam circum flumina nigra sonant.
Tisiphoneque impexa feros pro crinibus angues
Savit, & huc illuc impia turba fugit.
Tum niger in porta Srpens, tum Cerberus ore
250 Stridet, & æratas excubat ante fores.
Illic Junonem tentare Ixionis ausi
Versantur celeri noxia membra rota.
Porrectusque novem Tityus per jugera terræ
Adsiduas atro viscere pascit aves.
255 Tantalus est illic & circum stagna. sed acrem
Jam jam poturi deferit unda sitim.
Et Danaï proles, Veneris quæ numina læsit,
In cava Lethæas dolia portat aquas.

- PRIMUS aratra manu sollerti fecit Osiris,
 260 Et teneram ferro sollicitavit humum.
 PRIMUS inexpertæ commisit semina terræ,
 Pomaque non notis legit ab arboribus.
 Hic docuit teneram palis adjungere vitem :
 Hic viridem dura cedere falce comam.
 265 Illi jucundos primum matura sâpores
 Expressa incultis uva dedit pedibus.
 Ille liquor docuit voces inflectere cantu,
 Movit & ad certos nescia membra modos.
 Bacchus & agricolæ magno confecta labore
 270 Pectora¹ tristitiæ dissoluenda dedit.
 Bacchus & afflictis requiem mortalibus affert,
 Crura licet dura compede pulsa sonent.
 Non tibi sunt tristes curæ, nec luctus, Osiri;
 Sed chorus, & cantus, & levis aptus Amor,
 275 Sed varii flores, & frons redimita corymbis,
 Fusa sed ad teneros lutea palla pedes,
 Et Tyriæ vestes, & dulcis tibia cantu,
 Et levis occultis conscia cista sacris.

---

¹ Legitur etiam Lætitix, quod videri potest ab illi
 immutatum, qui deam illam Baccho comitem & ab
 ministram à poëta dari non intelligerent.

- 280 QUis fuit, horrendos primus qui protulit enses?
Quam ferus, & vere ferreus ille fuit !
Tum cædes hominum generi. tum prælia nata,
Tum brevior diræ mortis aperta via est.
At nihili ille miser meruit. nos ad mala nostra
Vertimus, in sævas quod dedit ille feras.
285 Divitis hoc vitium est auri. nec bella fuerunt,
Faginus astabat quum scyphus ante dapes.
Non arces, non vallus erat ; somnumque petebat
Securus ¹ varias dux gregis inter oves.
Tunc mihi vita foret: vulgi nec tristitia noſsem
290 Arma, nec audissem corde micante tubam.
Nunc ad bella trahor, & jam quis forsitan hostis
Hæſura in nostro tela gerit latere.

---

¹ *Iſtud varias ſatis inconueniens eſt epitheton, & varas, quod ovium crura ſpectare potuit, probabilius videtur.*

- Quis furor est atram bellis arcescere mortem?
 Imminet, & tacito clam venit illa pede.
 295 Non seges est infra, non vinea culta; sed audax
 Cerberus, & Stygiæ navita puppis aquæ.
 Illic perfcissisque genis, ustoque capillo
 Errat ad obscuros pallida turba lacus.
 Quam potius laudandus hic est, quem prole parata
 300 Occupat in parva pigra senectâ casa!
 Ipse suas sectatur oves, at filius agnos;
 Et calidam fesso comparat uxor aquam.
 Sic ego sim, liceatque caput candescere canis,
 Temporis & prisce facta referre senem.
 305 Interea Pax arva colat. Pax candida primum
 Duxit araturos sub juga curva boves.
 Pax aluit vites, & succos condidit uvæ,
 Funderet ut nato testa paterna merum.
 Pace bidens, vomerque ' nitent. at tristia duri
 310 Militis in tenebris occupat arma situs.

* Ita pro vigent rescripsi. Scaliger sc. in excerptis suis in-
 venit nitet: & magis facit ad sequentia.

- R**ura cano, rurisque Deos. his vita magistris
Destituit querna pellere glande famem.
Illi compositis primum docuere tigillis
Exiguam viridi fronde operire domum.
315 Illi etiam tauros primum docuisse feruntur
Servitium & plastro supposuisse rotam.
Tunc victus abiere feri, tunc confita pomus,
Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas.
Aurea tunc pressos pedibus dedit uva liquores,
320 Mistaque securo est sobria lympa mero.
Rura ferunt mellēs, calidi cum sideris æstu
Deponit flavas annua terra comas.
Rure levis verno flores apis ingerit alveo,
Compleat ut dulci sedula melle favos.
325 Agricola adsiduo primum satiatus aratro
Cantavit certo rustica verba pede:
Et satur arenti primum est modulatus avena
Carmen, ut ornatos diceret ante Deos.
Agricola & minio suffusus, Bacche, rubenti
330 Primus inexperta duxit ab arte¹ choros:
Huic datus à pleno memorabile munus ovili
Dux pecoris hircus. duxerat hircus oves.
Rure puer verno primum de flore coronam
Fecit, & antiquis imposuit Laribus.
335 Rure etiam teneris curam exhibitura puellis
Molle gerit tergo lucida vellus ovis.

---

¹ Tragicos.

Hinc & sæmineus labor est, hinc pensa, colusque,
Fusus & appposito pollice versat opus.

Atque aliqua assidue textrix operata ¹ Minervam

³⁴⁰ ² Cantat, & à pulso tela sonat latere.

Ipse interque greges, interque armenta Cupido
Natus, & indomitas dicitur inter equas.

Illic indocto primum se exercuit arcu.

Hei mihi quam doctas nunc habet ille manus!

---

¹ *Quidam legit Minervæ.*

² *Is. Vossius profert ex libro, quem laudat, Cantat & appulso pectine lana sonat.*

Natalis Cerinthis.

- 345 **D**icamus bona verba, venit natalis, ad aras,
 Quisquis ades, linguâ, vir mulierque, fave.
 Urantur pia thura focis; urantur odores,
 Quos tener è terrâ divite mittit Arabs.
 Ipse suos Genius adsit visurus honores,
 350 Cui decorent sanctas mollia feta comas.
 Illius puro distillent tempora nardo;
 Atque satur libo sit, madeatque mero.
 Annuat &, Cerinthe, tibi, quodcunque rogabis.
 En age, quid cessas? annuit ille; roga.
 355 Auguror, uxoris fidos optabis amores.
 Jam reor hoc ipsos ¹ edidicisse Deos.
 Nec tibi malueris, totum quæcunque per orbem
 Fortis arat valido rusticus arva bove:
 Nec tibi, gemmarum quicquid felicibus undis
 360 Nascitur, Eoi qua maris unda rubet.
 Vota ² cadunt. utinam strepitantibus advolet alis,
 Flavaque conjugio vincula portet Amor.
 Vincula quæ maneant semper, dum tarda senectus
 Inducat rugas, inficiatque comas.
 365 Huc veniat natalis ³ avis, prolemque ministrer.
 Ludat & ante tuos turba novella pedes.

¹ Quòd nempe omnibus ille semper precibus eos unicè rogabat.

² Eveniunt. Verbum est non minùs opportunum bono sensui, quam infausto; cui locus hîc nullus est.

³ i. e. vobis avis factis.

• • •

PAvit & Admeti tauros formosus Apollo :
 Nec cithara, intonsæ profueruntve comæ.
 Nec potuit curas sanare salubribus herbis.

370 Quicquid erat medicæ, vicerat, artis, Amor.

• •

Tunc fiscella levi detexta est vimine junci,
 Raraque per nexus est via facta sero.
 Ah quoties, illo vitulum gestante per agros,
 Dicitur occurrens erubuisse soror!

375 Ah quoties ausæ, caneret dum valle sub alta,
 Rumpere mugitu carmina docta boves!

* * Versus quatuor ex hoc loco ejecit Scaliger, quos ut restituam instituti mei ratio non admonet. Cur tamen omnes damnaverit non video. Priores duos adscribam: Ipse deus solitus stabulis expellere vaccas, Et potum pastas ducere fluminibus. Nihil hîc vitii subesse mihi quidem videtur. Et quid si proximum distichon ἀνακόλутον sit? Nonne potest aliquid excidisse; quod si non excidisset, illud quoque distichon facile vel interpretaremur, vel corrigeremus? Sed & probabile est ita factum: Invenit nempe Achilles Statius in Scriptis suis quintum etiam versum omniumque ordinem variè confusum. Reliqui sunt hi: Creditur ad mulctram constituisse prius. Et miscere novo docuisse coagula lacte, Lacteus & mistis obriguisset liquor.

Sæpe duces trepidis petiere oracula rebus:

Venit & à templis irrita turba domum.

Sæpe horrere sacros doluit Latona capillos,

380 Quos admirata est ipsa noverca prius.

Quisquis inornatumque caput, crinesque solutos

Adspiceret, Phœbi quæreret ille comam.

Delos ubi nunc, Phœbe, tua est? ubi Delphica Pytho?

Nempe Amor in parva te jubet esse casa.

7

Præda

- 385 **P**Ræda feras acies cinxit discordibus armis,
Hinc furor, hinc cædes, mors propiorque venit.
Præda vago jussit geminare pericula ponto,
Bellica quum dubiis rostra dedit ratibus.
Prædator cupit immensos obsidere campos,
390 Ut multa innumera jugera pascat ove.
Cui lapis externus curæ est, urbisque tumultu
Portatur validis mille columna jugis:
Claudit & indomitum moles mare, lentus ut intra
Negligat hibernas piscis adesse minas.
395 At tibi læta trahant Samiæ convivia testæ,
Fictaque Cumana lubrica terra rota.

- VOs tenet, Etruscis manat quæ fontibus unda,
 Unda sub æstivum non adeunda Canem,
 Nunc autem sacris ' Bajarum maxima lymphis,
 400 Quum se purpureo vere remittit hiems.
 At mihi Persephone nigram denunciat horam.
 Immerito juveni parce nocere, Dea.
 Non ego tentavi nulli temeranda deorum
 Audax ² laudandæ sacra docere Deæ.
 405 Nec mea mortiferis infecit pocula succis
 Dextera, nec cuiquam trita venena dedit;
 Nec nos sacrilegos templis admovimus ignes:
 Nec cor sollicitant facta nefanda meum.
 Nec nos insanæ meditantes jurgia linguæ
 410 Impia in adversos solvimus ora deos.
 Et nondum cani nigros læsere capillos,
 Nec venit tardo curva senecta pede.
 Natalem primo nostrum videre parentes
 Quum cecidit fato ¹ consul uterque pari:
 415 Quid fraudare juvat vitem crescentibus uvis?
 Et modo nata mala vellere poma manu?
 Parcite, pallentes umbras quicunque tenetis,
 Duraque fortiti tertia regna Dei.

¹ Omnes calidi fontes vocabantur Baie, à Baiis illis Campaniæ. Scaliger.

² Laudandæ deæ, τῆς ἱερᾶς Προσερπιδας. Proserpinæ & Cereris sacra intelligit. Idem.

³ Panfa & Hirtius.

- Elysios olim liceat cognoscere campos,
420 Lethæamque ratem, Cimmeriosque lactus,
Quum mea rugosa pallebunt ora senecta,
Et referam pueris tempora prisca senex.
Atque utinam vano nequicquam terrear æstu :
Languent ter quinos sed mea membra dies.
425 At vobis Tuscæ celebrantur numina lymphæ,
Et facilis lenta pellitur unda manu.
Vivite felices, memores & vivite nostri :
Sive erimus, seu nos fata fuisse velint.
Interea nigras pecudes promittite Diti,
430 Et nivei lactis pocula mista mero.
-

E X
PROPERTIO.

Gallus, (Propertii propinquus,) qui bello Perusino in fugâ perijt, commilitoni fugienti moribundus dat mandata.

- T**U, qui consortem properas evadere casum,
 Miles ab ¹ Etruscis saucius aggeribus,
 Quid nostro gemitu turgentia lumina torques?
 Pars ego sum vestræ proxima militiæ.
 435 Sic te servato possint gaudere parentes;
 Hæc soror ² acta tuis sentiat è lacrymis :
 Gallum per medios ³ creptum Cæsaris enses
 Effugere ignotas non potuisse manûs :
 Ut quæcunque super dispersa invenerit ossa
 440 Montibus Etruscis, hæc sciat esse mea.

¹ *Perusinis. Κατ' ἑρπαιὸν dictum est : maximi enim, in obsidione Perusie, & L. Antonii & Cæsaris erant opere militari aggeres.*

² *Scaliger fecit Acca.*

³ *Videtur cum paucis per munitiones stationesque Cæsarianas noctu elapsus, idque non absque pugna ; deinde in latrones incidisse, qui vulneratum seminecemque reliquerint.*

Qualis, & unde genus, qui sint mihi, Tulle, penates,
 Quæris pro nostra semper amicitia.

Si Perusina tibi ¹ patriæ sunt nota ² sepultæ
 Italiæ duris funera temporibus,

445 Quum Romana suos egit discordia cives ;

(Sis mihi præcipue pulvis Etrusca dolor :

Tu projecta mei perpeffa es membra ³ propinqui,
 Tu nullo miseri contegis ossa solo :)

⁴ Proxima supposito contingens Umbria campo

450 Me genuit, terris fertilis uberibus.

¹ Tue.

² Debetur Scaligeri conjectura, pro sepulcra. Et mox
 Sis pro Sit.

³ Galli.

⁴ Umbria supposito suo campo contingens proxima Etru-
 riæ loca. Mevania campum signat, qui prope Peru-
 siam est.

Quæris cur veniam tibi tardior? aurea Phœbi
Porticus à magno Cæsare aperta fuit.

Tota erat in speciem Pœnis digesta columnis:
Inter quas Danaï scæmina turba senis.

455 Hic equidem Phœbo visus mihi pulchrior ipso
Marmoreus tacita carmen hiare lyra.

Legebatur olim Tantam erat in speciem. Pro tantam rescripsit Scaliger ex libro tota, atque species ex conjectura pro speciem; quas interpretatur *idæas*, seu picturas. Ego nescio an defendi possit vetus lectio, aut illa, quam Passeratius edidit, Tota erat in speciem; Scaligeriana certè non potest. Videtur posse non nimis audacter emendari, cum Heinsio, Totum erat in spatium. Nesciebant, arbitror, correctores, qui credi possunt hæc inquinasse, spatium sensu peculiari totam porticus longitudinem ac ambulacrum significare. Sic autem, ita versum interpretatus fuero: Porticus illa non aliquot singularibus ex longinquo ac pretioso isto marmore columnis fulta erat distinctaque, sed continua earum serie toto, quàm longa est, spatio sumptuosa.

Distichon hoc mihi alienum videtur; neque enim præcessit, quò referri possit illud hic. itaque sub finem collocandum puto post ultimum distichon, hoc modo: Deinde inter matrem deus ipse interque sororem Pythius in longâ carmina veste canit. Hic equidem Phœbo visus &c. Nam cum primò de porticu templo adjuncta, de Belidum imaginibus, de templi structura, de armento Myronis circum aram, hinc de aureo solis curru, de eburneis foribus, &c. dixisset; commode subjungit de ipsâ togati Apollinis statuâ, &c. Doula F.

Atque

Atque aram circum steterant armenta Myronis

Quatuor artificis vivida signa boves.

Tum medium ¹ Clario surgebat marmore templum,

460 Et patria Phœbo carius Ortygia.

Auro Solis erat supra fastigia currus,

Et valvæ Libyci nobile dentis opus.

Altera dejectos Parnassi vertice ² Gallos,

Altera mœrebat funera Tantalidos.

465 Deinde inter matrem Deus ipse, interque sororem
Pythius in longa carmina veste sonat.

¹ Est ex conjecturâ Scal. pro claro. intellige, carius
Clario marmore, &c.

² Cum duce Brénno.

- C**Allimachi manes, & Coi sacra Philetæ,
 In vestrū, quæso, me finite ire nemus.
 Primus ego ingredior puro de fonte sacerdos
 470 Itala per Graios ¹ Orgia ferre choros.
 Dicite quo pariter carmen tenuastis in antro,
 Quove pede ingressi, quamve bibistis aquam.
 Ah valeat, Phœbum quicumque moratur in armis.
 Exactus tenui pumice versus eat,
 475 Quo me fama levat terra sublimis, & à me
 Nata coronatis Musa triumphat equis,
 Et mecum in curru parvi vectantur Amores,
 Scriptorumque meas turba secuta rotas.
 Quid frustra missis in me certatis habenis?
 480 Non datur ad Musas currere lata via.
 Multi, Roma, tuas laudes annalibus addent,
 Qui finem imperii Bactra futura canent.
 Sed, quod pace legas, opus hoc de monte Sororum
 Detulit intacta pagina nostra via.
 485 Mollia, Pegafides, vestro date ferta poetæ.
 Non faciet capiti dura corona meo.
 At mihi quod vivo detraxerit invida turba,
 Post obitum duplici fœnore reddet honos.
 Omnia post obitum fingit majora vetustas,
 490 Majus ab exequiis nomen in ora venit.

---

¹ *Sacra poetica. Verbum autem leviter hic detortum est à Bacchi sacris; cum & Poetæ furiunt, & Bacchus Poëtarum sit non uno nomine deus.*

Nam quis equo pulsas abiegnosceret ¹ arces?
 Fluminaque ² Hæmonio comminus isse viro?
 Idæum Simoenta, Jovis cunabula parvi?
 Hæciora per campos ter maculasse rotas? (armis?
 495 Deiphobumque, Helenumque, & ³ Polydamanta sine
 Qualemcumque Parisi vix sua nosset humus.
 Exiguo sermone fores nunc ⁴ Ilion, & tu,
 Troja, bis ⁵ Oetæi numine capta Dei.
 Necnon ille tui casus memorator Homerus
 500 Posteritate suum crescere sensit opus.
 Meque inter seros laudabit Roma nepotes.
 Illum post cineres auguror esse diem.
 Ne mea contempto lapis indicet ossa sepulcro
 Provisum est, Lycio vota probante Deo.

¹ Trojanas.

² Achilli, Phthiæ civi; quæ est urbs atque regio Thessaliæ sive Hæmonicæ.

³ Sic Scaliger, pro Polydamantas in armis. Addo legendum si vis, Polydamanta, Πωλυδάμαντα. Passeratius ex veteri libro adducit Polydamanta sub armis. Et Scaligeri conjecturam idem improbat certissime laudandam; cuique eo pronius credas, quo magis in hoc loco variarunt libri.

⁴ Arx Trojana.

⁵ In Oetæa usti.

505 — **N**Eque Pyramidum sumptus ad sidera ducti,
 Nec Jovis Elæi cælum imitata domus;
 Nec Mausolei dives fortuna sepulcri
 Mortis ab extremâ conditione vacat:
 Aut illis flamma, aut imber subducet honores,
 510 Annorum aut ictu pondera victa ruent.
 At non ingenio quæsitum nomen ab ævo
 Excidet. ingenio stat sine morte decus.

ARma Deus Cæsar dites meditatur ad Indos,
 Et freta gemmiferi findere classe maris.
 515 Magna viri merces parat ultima terra triumphos.
 Tigris, & Euphrates sub tua jura fluent.
 Sera¹ sub Aufoniis veniet provincia virgis.
 Assuescent Latio Partha tropæa Jovi.
 Ite agite expertæ bello date lintea proræ,
 520 Et solitum armigeri ducite munus equi.
 Omina fausta cano. Crassos, cladesque piate:
 Ite, & Romanæ consulite historiæ.
 Mars pater, & sacræ fatalia lumina Vestæ,
 Ante meos obitus sit, precor, illa dies,
 525 Qua videam spoliis² oneratos Cæsar's axes,
 Ad vulgi plausus sæpe resistere equos.

¹ Canteri est, pro sed: Quam lectionem si quis huic conjecturæ præferat, sic interpretabitur, Veniet sera quidem, sed veniet tamen provincia &c.

² Scaliger & Muretus legunt, onerato Cæsar's axe, biatum visantes scilicet; quem tamen ferre debeamus, an non, amplius credo deliberandum.

- M**Æcenæ eques Etrusco de sanguine regum,
 Intra fortunam qui cupis esse tuam;
 Quid me scribendi tam vastum mittis in æquor?
 530 Non sunt apta meæ grandia vela rati.
 Turpe est, quod nequeas, capiti committere pondus:
 Et pressum inflexo mox dare terga genu.
 Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta,
 Fama nec ex æquo ducitur¹ ulla jugo.
 535 Gloria Lysippo est animosa effingere signa.
 Exactis Calamis se mihi jactat equis.
 In Veneris tabula summam sibi ponit Apelles.
 Parrhasius² priva vindicat arte locum.
 Argumenta magis sunt Mentoris addita formæ.
 540 At Myos exiguum flectit acanthus iter.
 Phidiacus signo se Juppiter ornat eburno.
 Praxitelem³ proprius vindicat arte lapis.
 Est quibus Elææ concurrit palma quadrigæ;
 Est quibus in celeres gloria nata pedes:
 545 Hic satus ad pacem, hic castrensibus utilis armis.
 Naturæ sequitur semina quisque suæ.
 At tua, Mæcenæ, vitæ præcepta recepi;
 Cogor & exemplis te superare tuis.

¹ Lips. conjicit una.

² Hic cum legeretur parvâ, Scaliger partâ reposuit nibil
 melius: sed idem tamen privâ conjecit, i.e. idia³
 quod, opinor, probaveris, si legas Plin. Nat. hist. lib.
 35. cap. 10. de Parrhasio.

³ Videtur à Scaligeri manu esse; nam ante ejus editi
 onem legebatur aut Parius, aut propriâ.

Quum tibi Romano dominas in honore secures,
 550 Et liceat medio ponere jura foro;
 Vel tibi Medorum pugnaces ire per hostes,
 Atque onerare tuam fixa per arma domum:
 Et tibi ad effectum vires det Cæsar, & omni
 Tempore tam faciles insinuentur opes:
 555 Parcis, & in tenues humilem te colligis umbras,
 Velorum plenos subtrahis ipse sinus.
 Crede mihi, magnos æquabunt ista Camillos
 Judicia, & venies tu quoque in ora virum:
 Cæsaris & famæ vestigia juncta tenebis.
 560 Mæcenatis erunt vera tropæa fides.
 Non ego velifera tumidum mare findo carina:
 'Tota sub exiguo flumine nostra mora est.
 Non flebo in cineres arcem sedisse ² paternos
 Cadmi, ¹ nec semper prælia clade pari:

¹ Scalig. mavult tuta.

² Cineres paternos mire dixit, pro cineribus quibus
 caussa pater fuit Oedipus. Notum propter imprecati-
 ones Oedipi filios mutuis se vulneribus confecisse. Idem.
 Sed ita intelligi posse vix credo. Sin dici possint cine-
 res paterni pro cineribus quibus causa fuerit pater seu
 patres, de quibus tamen eorumve filiis nihil dictum;
 Sic libentius interpretor, Arcem Cadmi sedisse in
 cineres, Epigonorum manibus succensam, patrum suo-
 rum ultioni, qui sub ipsâ Cadmia cæsi sunt, & à
 Thebanis sepulturâ prohibiti. Vid. Hypothesin Phanis-
 son Eurip. Hyginum, & Apollodorum.

³ i.e. & Thebanos tandem aperte victos. nam priore bello
 Thebano, licet pulsî fuerint Argivi, tamen pari ferme
 clade res gesta est, ut ait Pausanias; unde & illud,
 Cadmea victoria,

- 565 Nec referam Sczas, & Pergama, Apollinis arces,
 Et Danaum decimo vere rediſſe rates;
 Mœnia quum Graio 'Neptunia preſſit aratro
 Viſtor Palladiæ ligneus artis equus.
 Inter Callimachi ſat erit placuiſſe libellos,
 570 Et ceciniſſe modis, * pure poëta, tuis.

• • •

- Te duce vel Jovis arma canam, cœloque minantem
 Cœum, & Phlegæis Oromedonta jugis:
 Celſaque Romanis decerpta Palatia tauris
 Ordiam, & caſo mœnia firma Remo,
 575 Eductosque pares ſylveſtri ex ubere reges:
 Creſcet & ingeniū ſub tua jūſſa meum:
 Proſequar & currūs utroque ab littore ovantes:
 Parthorum aſtutæ tela remiſſa fugæ:
 Caſtraque Peluſi Romano ſubruta ferro,
 580 Antonique graves in ſua fata manūs.
 Mollis tu cœptæ fautor cape lora juventæ,
 Dexteræque immiſſis da mihi ſigna rotis.

---

* A Neptuno & Apolline condita.

* In editione Gryphiana legitur Coë, quod magnopere placebat: ſed Scaliger ait caſtigationem eſſe Beroaldi, cum antea legeretur dure, pro quo ipſe voluit pure.

—Nunc deferris cessant sacraria lucis.
 Aurum omnes victa jam Pietate colunt,
 585 Auro pulsa fides, auro vana jura,
 Aurum lex sequitur, mox sine lege pudor.
 Torrida sacrilegum testantur lumina Brennum,
 Dum petit intonsi Pythia regna Dei.
 At mons laurigero concussus vertice ¹ duras
 590 Gallica Parnasi sparsit in arma nives.
 Te scelus accepto Thracis Polymestoris auro
 Nutrit in hospitio non, Polydore, pio.
 Tu quoque ut auratos gereres, Eriphyla, lacertos,
 Dilapsis nusquam est Amphiarus equis.
 595 Proloquar; atque utinam patriæ sim vanus aruspex:
 Frangitur ipsa suis Roma superba bonis.
 Certa loquor, sed nulla fides. neq; enim Ilia quondam
 Verax Pergameis ² Mænas habenda malis.
 Sola Parin Phrygiæ fatum componere, sola
 600 Fallacem patriæ serpere dixit equum.
 Ille furor patriæ fuit utilis, ille parenti.
 Experta est veros irrita lingua Deos.

---

¹ Legitur & diras, quod Passerat. attulit ex lib. vetere.
 Sed fortasse nihil opus mutatione; & interpretandum,
 duras nives Grandinem & Nivem concretam, de qui-
 bus Justinus in hujus rei narratione,

² Vates, Cassandra.

Frigida tam multos placuit tibi Cyzicus annos,
 Tulle, Propontiacæ qua fluit ¹ Isthmos aqua,
 605 Dindymus, & sacræ fabricata ² juvenca Cybellæ,
 Raptorisque tulit qua via Ditis equos.
 Si te forte juvant Helles Athamantidos urbes,
¹ Nec desiderio, Tulle, movere n. 20:
 Tu licet aspicias cælum omne Atlanta gerentem,
 610 Sectaque Persea Phorcidos ora manu;
 Geryonæ stabula, & luctantum in pulvere signa
 Herculis Antæique, Hesperidumque choros:

¹ Absurda satis in hunc locum scripta sunt de Isthmis, à quibus longe sita est Cyzicos: Sed neque hæc verba ferunt, ut vulgari sensu Isthmos capiatur. Isthmos Propontiacæ aquæ mihi est, fretum illud quo dividitur à continente Cyzicus, pontibus tamen conjuncta. Novè dictum fortasse, sed probabiliter ex ipsâ vi verbi.

² Omnino scripserat Propertius juvenca, non juventa aut inventa ut Scaliger. In specu nempe seu antro Lobrinæ seu Arcti montis sacellum erat Matris deûm, in quo juvenca marmorea visebatur, quam hic designat Propertius. Istiusmodi antrum Romæ expressum est in marmore quod exstat in porticu Justinianea, in quo Actis seu Taurobolus juvencum matians conspicitur. Sed & alia complura supersunt marmora in quibus hic Tauroboliorum ritus satis luculentè exprimitur. Is. Vossius.

³ Feci Nec pro Ex, quod editiones quidem omnes, quas vidi, habent; Passeratius solummodo in Prælectionibus ostendit se legere, ut nos. Nec aliter intelligi posse hunc locum opinor.

Tuque tuo Colchon propellas remige Phasin,
 'Peliacæque trabis totum iter ipse legas,
 615 Qua rudis Argoa natat inter ² saxa columba
 In faciem proræ pinus adacta novæ:
 'Et qua Gygæi visenda est ora Caystri,
 Et qua ⁴ septenas temperat unda vias:
 Omnia Romanæ cedent miracula terræ.
 620 Natura hic posuit quicquid ubique fuit.
 Armis apta magis tellus, quam commoda noxæ.
 Famam, Roma, tuæ non pudet historix.
 Nam quantum ferro, tantum pietate potentes
 Stamus. victrices temperat ⁵ illa manus.
 625 Hic, Anio ⁶ Tiburte, fluis, Clitumnus ab Umbro
 Tramite, & æternum ⁷ Martius humor opus:

¹ Navis factæ ex materiâ in Pelio monte cæsâ, i. e. Argûs.

² Symplegadas.

³ Scaliger Et si quadrigæ legi fecit, interpretatione plañe absurdâ: Lipsius cygni; Is. Vossius, Et si qua Ortygii primò, deinde Et si qua Phrygii, conjecerunt. Et sanè variatum esse in libris MSS. video. Maximè autem probabilis est Lipsii conjectura, aut prima Isaaci Vossii; quia vetus est lectio, Si quane olorigeri. Sed omnium expeditissima est recepta lectio. Quis nescit Gygen Lydiæ regem? ⁴ Nili ostia.

⁵ Sic scripsi pro ira, ex conjectura Canteri & Lipsii.

⁶ Hic, Anio, fluis à Tiburte tramite, Clitumnus ab Umbro tramite. ne cui placeat Tiburne Scaligeri, quod tot editiones occupavit.

⁷ Monumentum aquæ ductûs nunquam interiturum. Dicuntur hæc in laudem Augusti; qui ità de se in Breviario rerum à se gestarum: Aquam, quæ Marcia (vulgo, Maria) appellatur, duplicavi fonte novo in rivum ejus immisso. Passeratius. 'Alba-

¹ Albanus lacus & sociâ Nemorensis ab undâ,
Potaque Pollucis ² lymphâ salubris equo.

- ² Verus scriptura : *Albanusque lacus socii Nemorensis ab unda.* Et recte, nam uterque lacus, Albanus & Nemorensis ab iisdem fontibus. Sic Scaliger : *Et mox*, Juturnam rectè his adjungit, cujus scaturigines cum aliis fontibus communes sunt lacubus Albano, & Nemorensi. Strabo : *Τὰς μὲν ἐν πελάεσσι ὄρεσιν ἔχοντες ἢ δὲ ἢ λίμνῃ πληρῆται· τῶν δ' ἔστιν ἱερὰ καλυμένη, δαίμονός τε καὶ πόσιμος.* Lege *Ἱέρηα καλυμένη*. Sic vocat Juturnam. Sed Propertius, si scripsit ita ; non isto tamen sensu : atque adeo videtur Scal. falsæ lectioni falsas causas affinxisse. Albanus & Nemorensis ab iisdem fontibus esse non possunt, neque Futurna est utriusvî scaturigo. Strabo eodem loco (libr. 5.) unde sua adduxit Scaliger, ait Nemorensensem in cavo esse & profundo loco continenti montium supercilio inclusum undique ; Albanum verò esse in Albano monte, Nemore ejusque montibus altis arduisque licet, longè sublimiore. Certè lacus hocce situ non possunt ab iisdem fontibus impleri, nisi flumina in montes scandant. Sed neque Futurna prope Nemus querenda, ut docuit satis Cluverius ; nec isto modo corrigendus Strabo, licet assentiatur Casaubonus, contra sui, ut videtur, animi sententiâ, reverentiâ sc. Scaligeri permotus. Idem Cluverius rectè emendavit, pro *Ἱερὰ* reposito *Ἱεραία*, qui de tota hac re adeundus est. Olim legebatur Albanus lacus & socii Nemorensis ab undâ. Sed cum Passeratius testaretur legi etiam sociâ, illud prætulit, & cum illo interpretor vicinâ. Etiam suspicor legi debere in undâ pro ab unda, quod librarius ex clausula penultimâ versus (ab Umbro) huc potuit traxisse.
- ² Futurna fons, lacus, atque annis, ubi Castor & Pollux suum equorumque sudorem abluere visi sunt post auxilium Romanis præstitum pugnam ad Regillum lacum aut alibi.

- At non squamoso labuntur ventre cerasæ,
 630 Itala portentis nec furit ¹ unda novis:
 Non hic Andromedæ resonant pro matre catenæ,
 Nec tremis Ausonias, Phœbe fugate, dapes:
 Nec ² cuiquam absentes arserunt in caput ignes,
 Exitium nato matre ³ parante suo.
 635 Penthea non sævæ venantur in arbore Bacchæ,
 Nec solvit Danaas ⁴ subdita cerva rates:
 Cornua nec valuit curvare in pellice Juno,
 Aut faciem turpi dedecorare bove;
 Arboreasque cruces Sinis, & non hospita Grajis
 640 Saxa, & curvatas in sua fata trabes.
 Hæc tibi, Tulle, parens, hæc est pulcherrima sedes.
 Hic tibi pro digna gente petendus honos.
 Hic tibi ad eloquium cives, hic ampla nepotum
 Spes, & venturæ conjugis aptus amor.

---

¹ Una legebatur ante Passerat. edit.

² Ut Meleagro.

³ Leg. & movente.

⁴ Pro Iphigenia.

- 645 Quid mirare meas tot in uno corpore formas?
 Accipe Vertumni signa paterna Dei.
 Tuscus ego, Tuscis orior; nec pœnitet inter
 Prœlia ¹ Volsinos deseruisse focos.
 Hæc me turba iuvat, nec templo lætor eburno:
 650 Romanum satis est posse videre forum.
 Hac quondam Tiberinus iter faciebat: & aiunt
 Remorum auditos per vada pulsa sonos.
 At postquam ille suis tantum concessit alumnis,
 Vertumnus verso dicor ab æmne Deus.
 655 Seu quia vertentis fructum percepimus anni,
² Vertumni rursus credidit esse sacrum.
 Prima mihi variat liventibus uva racemis,
 Et coma lætenti spicea fruge tumet.
 Hic dulces cerasos, hic autumnalia pruna
 660 Cernis, & æstivo mora rubere die:

---

¹ Ita scribi debere, non Volsinios, credo: Atque ita legitur in Floro; rescribentibus sanè Volsinii commentatoribus, sed nullâ causâ. Porro idem gentile affert Cluverius ex Procopio & Martyrologiis: nec abludit analogia, saltem poetica: Arabia, Arabus; Pheacia, Pheacus; Volsinii, Volsinus.

² Alii libri, Vertuni vulgus credidit esse sacrum. Alii creditur. Passerat. Neminem credo satis sibi facere in quavis harum lectionum. Ego tentabam, Vertumni rus hunc credidit esse sacrum; i.e. Homines rustici crediderunt hunc anni vertentis fructum sacrum esse Vertumni. Facile fieri potuit Rursus ex Rus hunc, atque inde Rursus. Sed amicus admonet legendum potiùs, Vertumni fructum creditur esse sacrum.

- Infitor hic solvit pomosa vota corona ;
 Quum pirus invito stipite mala tulit.
 Mendax fama nocet. alius mihi nominis index.
 De se narranti tu modo crede Deo.
 665 Opportuna mea est cunctis natura figuris.
 In quacunque voles, verte ; decorus ero.
 Indue me Cois ; fiam non dura puella.
 Meque virum sumpta quis neget esse toga ?
 Da falcem, & torto frontem mihi comprime feno ;
 670 Jurabis nostra gramina secta manu.
 Arma tuli quondam ; &, memini, laudabar in illis :
 Corbis & imposito pondere messor eram.
 Sobrius ad lites : at quum est imposita corona,
 Clamabis capiti vina subisse meo.
 675 Cinge caput mitra ; speciem furabor Iacchi :
 Furabor Phœbi, si modo plectra dabis.
 Cassibus impositis venor : sed arundine sumpta,
 Faunus plumoso sum Deus aucupio.
 Est etiam aurigæ species Vertumnus, ¹ & ejus,
 680 Trajicit alterno qui leve pondus equo.
 Suppetat ; hoc pisces calamo prædabor : & ibo
 Mundus demissis infitor in tunicis.
 Pastorem ad baculum possum ² curvare, vel idem
 Sirpiculis medio pulvere ferre rosam.
 685 Namquid ego adjiciam, de quo mihi maxima fama est,
 Hortorum in manibus dona probata meis ?
 Cæruleus cucumis, tumidoque cucurbita ventre
 Me notat, & junco brassica vincta levi.

---

¹ Lego at. ² Feci pro curare. Passerat. è vet. libr. dedit.

- Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
 690 Impositus fronti langueat ante meæ.
 At mihi, quod formas unus vertebar in omnes,
 Nomen ab eventu patria lingua dedit.
 At tu, Roma, meis tribuisti præmia Tuscis,
 '(Unde hodie vicus nomina Tuscus habet)
 695 Tempore quo sociis venit Lucomedius armis,
 Atque Sabina feri contudit arma Tatî:
 Vidi ego labentes acies, & tela caduca,
 Atque hostes turpi terga dedisse fugæ.
 Sed facias divûm sâtor, ut Romana per ævum
 700 Transeat ante meos turba togata pedes.

** Inclusi hunc versum parenthesi, ne non intelligerentur
 sequentia.*

- N**unc Jovis incipiam causas aperire Feretri,
 Armaque de ducibus trina recepta tribus.
 Magnum iter ascendo, sed dat mihi gloria vires.
 Non juvat ex facili lecta corona jugo.
 705 Imbuis exemplum primæ tu, Romule, palmæ
 Hujus, & exuviis plenus ab hoste redis,
 Tempore quo portas Cæninum Acrona petentem
 Victor in eversum cuspide fundis equum.
 Acron Hercules Cæninâ ductor ab arce,
 710 Roma, tuis quondam finibus horror erat.
 Hic spolia ex humeris ausus sperare Quirinis
 Ipse dedit, sed non sanguine sicca suo.

Hunc

Hunc videt ante cavas vibrantem spicula turres
 Romulus; & votis occupat ante ratis.
 715 Juppiter, hæc hodie tibi victima corruet Acron.
 Voverat, & spoliū corrui ille Jovi.
 Urbis virtutisque parens sic vincere suevit,
 Qui tulit aprico frigida castra lare.
 Idem eques & frenis, idem fuit aptus aratris;
 720 Et galea hirsuta compta lupina juba.
 Picta nec inducto fulgebat parma pyropo.
 Præbebant cæsi baltea lenta boves.
 Cossus at insequitur Vejentis cæde Tolumni,
 Vincere quum Veios posse laboris erat:
 725 Nec dum ultra Tiberim belli sonus; ultima præda
 Nomentum, & captæ jugera ¹ pauca Coræ.
 Et Veii veteres & ² vos tum regna fuistis,
 Et vestro posita est aurea sella foro.
 Nunc intra muros pastoris buccina lenti
 730 Cantat, & in vestris ossibus arva metunt.
 Forte super portæ dux Veius astitit arcem,
 Colloquiumque sua fretus ab urbe dedit.
 Dumque aries murum cornu pulsabat ahenò,
 Vineaque inductum longa tegebat opus,

¹ Legit Scaliger terna, cum in quibusdam antiquis editionibus terra aut trita invenisset; quod valde probabile est, licet ex historiâ nequeat confirmari: ubi nihil invenio satis certum de capiendâ hac urbe, aut agri divisione.

² Legitur vos tum præda in libris. sed nostra lectio, ex conjecturâ Beroaldi nata, confirmata est, ut mihi videtur, ex uno libr. Vaticano, unde Lipsius adduxit Volscum regna, quod ipsum probari nequit.

735 Cossus ait, Forti melius concurrere campo.

Nec mora fit, plano sistit uterque gradu.

Dì Latias juvere manus: defecta Tolumni

Cervix Romanos sanguine lavit equos.

Claudius ¹ à Rheno trajectos arcuit hostes,

740 ² Belgica cùm vasti parma relata ducis

³ Virdomari. genus hic ⁴ Rheno jactabat ab ipso.

Nobilis erectis fundere gesa rotis.

Illi virgatis jaculantis ab ⁵ inguine brachis

Torquis ab incisa decidit unca gula.

745 Nunc spolia in templo tria condita. caussa Feretri,

Omine quod certo dux ferit ⁶ ense ducem.

Seu quia victa suis humeris hæc arma ferebant,

Hinc Feretri dicta est ara superba Jovis.

¹ Claudius Gessatas, i. e. lingua Gallica milites conductitios, cum rege Virdomaro, a sedibus suis prope Rhodanum, Insubrium auxilio profectos, & Padum jam transgressos prope Clastidium cecidit. Quid hic nobis cum Rheno? nisi volumus Propertium imperitiâ luisse, meo judicio plus quam poeticâ. Neque hostes à Rheno sunt, nec à Rheno arcentur, neque Rhenum usquam trajecerunt. Passeratius pro à Rheno legendum conjiciebat Eridano.

² Belgica, inquiunt, pro Gallica, quia Belgium tertia Gallie pars: & ferri potest, Gessates ex illa parte licet non fuerint. Scaliger in libro suo invenit scriptum Belligera vasti; unde fecit Belligerans. vasti.

³ Legitur & Virдумarus ex antiquo lapide.

⁴ In vetere libro Passeratius legit Brenno, pro Rheno, prætulitque. illum intellige quo duce Roma capta est.

⁵ Legitur in uno libr. vet. agmine.

⁶ Pro ante fecit ense Scaliger, cùm in libro suo haberet ense latus.

i-
n,
or
?
io
d
r.
o.
a
-
n